

**Bestuursrapportage Sociaal Domein
2023**

Gemeente Ridderkerk

<i>Samenvatting</i>	2
1. Participatie, minimavoorzieningen en schuldhulpverlening	4
1.1 Ontwikkeling van het uitkeringsbestand	5
1.2 Segmentatie	7
1.3 In- en Uitstroom	9
1.4 Arbeidsbeperkten	13
1.5 Minimabeleidsvoorzieningen	14
1.6 Schuldhulpverlening	15
2 Wijkteam en Jeugdhulp	17
2.1 Landelijk trends en ontwikkelingen	17
2.2 Leeftijdsverdeling	18
2.3 Unieke cliënten.....	18
2.4 Unieke cliënten per wijk	21
2.5 Verwijzers	22
2.6 Verwijzingen naar jeugdhulp	24
2.7 Wachtijd	25
2.8 Hulpverlening vanuit de wijkteams.....	26
3 Wmo en doelgroepenvervoer	27
3.1 Trends en ontwikkelingen	27
3.2 Wmo cliënten per wijk	28
3.3 Leeftijdsopbouw Wmo	29
3.4 Zorgstapeling Wmo.....	30
3.5 Beschikkingen Wmo	31
4 Brede ondersteuning Toeslagenaffaire.....	33
4.1 Trends en ontwikkelingen	33
4.2 Overzicht ondersteuning 2023	33
4.3 Kindregeling, ex-toeslagpartnerregeling en nieuw beleid.....	34

Bestuursrapportage Sociaal Domein 2023

Inleiding

Voor u ligt de Bestuursrapportage Sociaal Domein 2023. We starten met een samenvatting van de belangrijkste ontwikkelingen binnen het sociaal domein. Vervolgens treft u rapportages aan die u een beeld geven over de belangrijkste trends en ontwikkelingen en de gemeentelijke dienstverlening in 2023 binnen het sociaal domein. De rapportages zijn ingedeeld naar de inhoudelijke beleidsterreinen:

1. Participatie, minimavoorzieningen en schuldhulpverlening
2. Jeugdhulp en wijkteams
3. Wmo en doelgroepenvervoer
4. Brede ondersteuning Toeslagenaffaire

In de gebruikte tabellen zijn cijfers opgenomen tot en met 31 december 2023. Na deze datum kunnen enkele cijfers nog wijzigen, als gevolg van mutaties die na de peildatum plaatsvinden. Dit is een gevolg van het administratieve proces.

Samenvatting

Hieronder worden de belangrijkste ontwikkelingen per aandachtsgebied in het sociaal domein kort samengevat.

Participatie, minimavoorzieningen en schuldhulpverlening

In het jaar 2023 is het aantal uitkeringen in Ridderkerk licht gestegen. Het merendeel van degenen die een uitkering ontvangt, heeft een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Ook de nieuwe instroom heeft een grote afstand tot de arbeidsmarkt. We merken dat er in toenemende mate sprake is van meervoudige problematiek; onder meer schulden, verslaving en medische beperkingen. Dit vraagt onder meer om integrale afstemming met andere afdelingen. In 2023 hebben we integrale trajecten ingekocht, onder andere bij Jellooo. In 2024 streven we ernaar de integrale aanpak en dienstverlening verder te versterken. Deze trajecten vragen veel tijd en inzet van onze klantmanagers.

Daarnaast blijven we ons specifiek richten op de re-integratie van jongeren. In de tweede helft van 2023 zijn we gestart met Jong Vermogen, een leerwerkbedrijf dat zich specifiek richt op jongeren met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Het doel is om deze jongeren werkervaring op te laten doen en, waar mogelijk, te plaatsen op de arbeidsmarkt.

Het gebruik van de minimaregelingen is stabiel. Er is een stijging te zien van het aantal minima dat langdurig een laag inkomen heeft.

Doordat de krapte op de arbeidsmarkt zijn er mogelijkheden om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan werk te helpen.

Wijkteam en jeugdhulp

De inzet vanuit het wijkteam is gericht op passende dienstverlening en op laagdrempelige hulp en ondersteuning. We werken aan het verlagen van de doorlooptijden van aanvragen jeugdhulp, we zetten in op preventieve hulpverlening en ondersteuning en we blijven ons inzetten om inwoners met zorgen over veiligheid in de gezinssituatie zo vroeg mogelijk van dienst te zijn.

Op deze manier verwachten we op de lange termijn dat we steeds vaker kunnen voorkomen dat jeugdhulp nodig is. We zien een lichte daling van het aantal jeugdigen dat jeugdhulp nodig heeft. Het wijkteam en de huisarts blijven de belangrijkste verwijzers voor jeugdhulp. Ook dit jaar is ingezet op een betere samenwerking en afstemming met de huisartsen. Opvallend is de afname in het aantal verwijzingen vanuit de Gecertificeerde Instelling ten opzichte van vorig jaar. Dit kan mogelijk verklaard worden door de inzet van het wijkteam. Door zorgen en hulpvragen in de eerstelijnszorg van het wijkteam op te pakken, voorkomen we opschaling naar Gecertificeerde Instellingen en doorverwijzingen vanuit hen.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

De lange termijn verwachting blijft dat het aantal cliënten binnen de Wmo en de zorgstapeling blijven toenemen. De toename is vooral toe te schrijven aan autonome trends en ontwikkelingen zoals de (dubbele) vergrijzing en de ambulantisering van zorg.

Het beeld over de gehele gemeente in de periode 1 januari 2023 – 31 december 2023 is dat het aantal cliënten licht stijgt. Verreweg het grootste gedeelte van de cliënten is 60 jaar of ouder. We zien dat de stijging het grootst is bij Wmo-voorzieningen die vaak aan de groep cliënten van 60 jaar of ouder worden toegekend, zoals hulpmiddelen, woonvoorzieningen en Huishoudelijke Hulp. Het aantal cliënten dat de voorziening Begeleiding ontvangt is in 2023 stabiel gebleven. De vergrijzing heeft op deze voorziening minder impact.

Voor het Wmo-vervoer is het aanbevelingswaardig om rekening te houden met de vergrijzing en extramuralisering, die voor een (lichte) stijging van het aantal gereden ritten kan zorgen. Ook is het landelijke en regionale beeld dat door een groter wordende doelgroep en complexere zorgbehoefte het gebruik van leerlingen- en jeugdwetvervoer toeneemt.

Brede ondersteuning Toeslagen

Sinds maart 2022 hebben we binnen de gemeenten Ridderkerk, Barendrecht en Albrandswaard een eigen hulpteam toeslagen om de slachtoffers van het toeslagenschandaal bij te staan. De medewerkers binnen het hulpteam luisteren naar de inwoners en staan zij-aan-zij met de inwoners om te kijken welke ondersteuning nodig is om een nieuwe start te maken. We hopen dat we de getroffen inwoners kunnen helpen om de blik op de toekomst te richten en het toeslagenschandaal achter zich te laten.

Van ons als gemeente wordt verwacht dat wij ruimhartige ondersteuning bieden. Dit geeft in sommige gevallen discussie, want wat is ruimhartig?

Het college heeft eind 2023 een aantal beleidsregels vastgesteld om hier meer duidelijkheid voor zowel inwoners als medewerkers over te geven.

1. Participatie, minimavoorzieningen en schuldhulpverlening

Hieronder is verschillend datamateriaal over participatie, minimavoorzieningen en schuldhulpverlening gevisualiseerd om inzicht te geven op deze terreinen. Er wordt gestart met het uitkeringsbestand. De data eronder zijn een nadere uitsplitsing van het uitkeringsbestand. Deze data geven inzicht in de opbouw en onderverdeling van het uitkeringsbestand. Verschillende kenmerken zoals aantallen en segmentverdeling worden belicht.

De hoogte van het uitkeringsbestand is afhankelijk van de in- en uitstroom. Allereerst bekijken we in hoeverre we met preventieve maatregelen voorkomen dat mensen instromen. Dit wordt gemonitord op basis van de preventiequote. Vervolgens bekijken we de in- en uitstroom, waarbij er extra aandacht is voor statushouders. De groep arbeidsbeperkten is een aparte aandachtsgroep binnen het uitkeringsbestand. Hiervoor is dan ook speciale aandacht voor binnen de bestuursrapportage.

Bij de verschillende tabellen staat een uitleg van de tabel. De verklaring is opgenomen in de toelichtingsteksten. Het kan zijn dat cijfers van verschillende tabellen niet exact overeenkomen. Dit komt omdat gegevens uit verschillende rapporten worden gehaald. Dit heeft ook tot gevolg dat tabellen soms worden vergeleken met bijvoorbeeld een jaar en soms met een andere tijdseenheid. Er wordt aan gewerkt om dit te corrigeren.

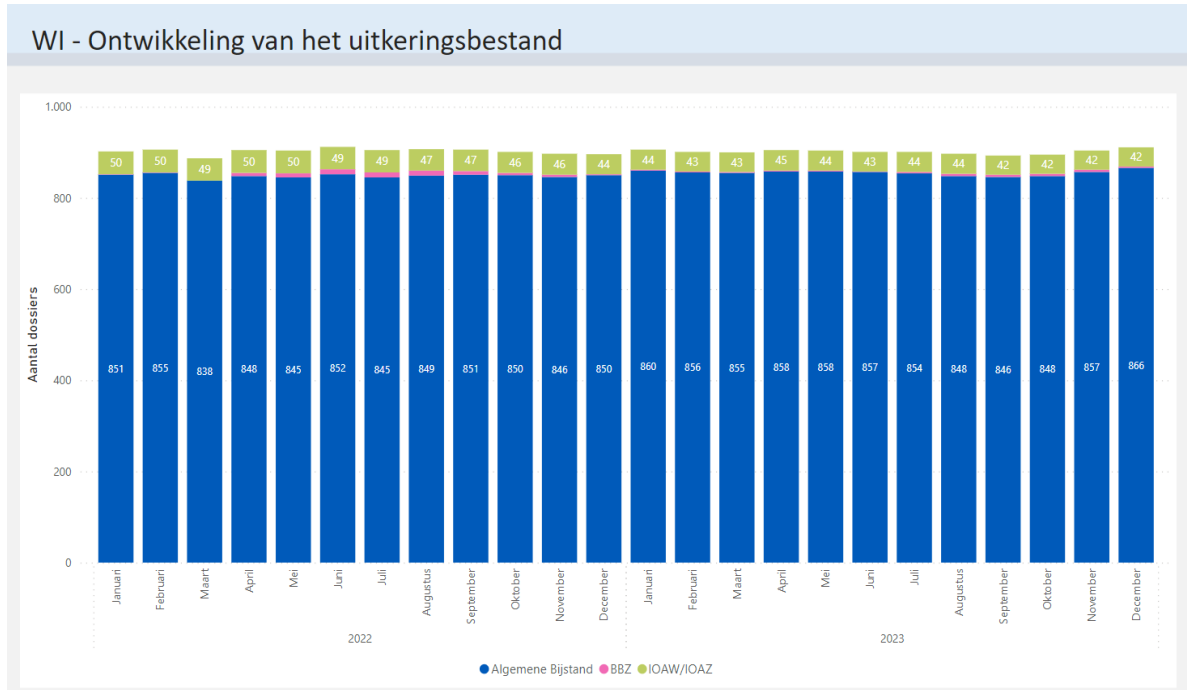
Trends en ontwikkelingen

In 2023 zien we een toenemend aantal uitkeringsgerechtigden in ons bestand dat een grote afstand tot de arbeidsmarkt heeft. Uitkeringsgerechtigden die snel bemiddelbaar zijn naar werk of opleiding, zijn zeldzaam geworden.

Vaak hebben deze uitkeringsgerechtigden te kampen met complexe problemen die het direct betreden van de arbeidsmarkt bemoeilijken. Denk hierbij aan schulden, verslavingen medische beperkingen. Het is dan noodzakelijk om intensieve en integrale trajecten te bieden om deze groep te helpen bij het vinden van een werkervaringsplek en om hen klaar te stomen voor werk. Dit vereist nauwe samenwerking tussen onze klantmanagers en hun collega's van andere afdelingen, zoals de afdelingen Poort en Inkomen, het wijkteam en de WMO.

Vooruitkijkend naar 2024 verwachten we dat de arbeidsmarkt voorlopig krap zal blijven, wat kansen biedt voor onze uitkeringsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Onze inspanningen in 2024 zullen daarom gericht zijn op integrale trajecten om onze uitkeringsgerechtigden duurzaam te plaatsen op de arbeidsmarkt. Ook streven we ernaar om de instroom van nieuwe uitkeringsgerechtigden aan de poort zoveel mogelijk te beperken. Dit doen we onder andere door een nieuw digitaal diagnose-instrument dat in het tweede kwartaal van 2024 wordt geïmplementeerd. Via dit instrument worden uitkeringsgerechtigden betrokken bij het maken van hun eigen profiel m.b.t. de kansen op de arbeidsmarkt.

1.1 Ontwikkeling van het uitkeringsbestand

Uitleg

Het betreft het aantal uitkeringsdossiers aan het einde van de maand, ongeacht het aantal personen. Een uitkering die aan één persoon wordt verstrekt telt dus voor één en een uitkering die aan meerdere personen (gezin) wordt verstrekt telt ook voor één. 'Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)' zijn regelingen voor oudere werklozen (IOAW: geboren voor 1965; IOAZ: ex-zelfstandigen van 55 jaar of ouder). De 'BBZ' is een regeling voor inkomensondersteuning voor zelfstandigen. In 2023 is het aandeel BBZ in ons bestand nihil.

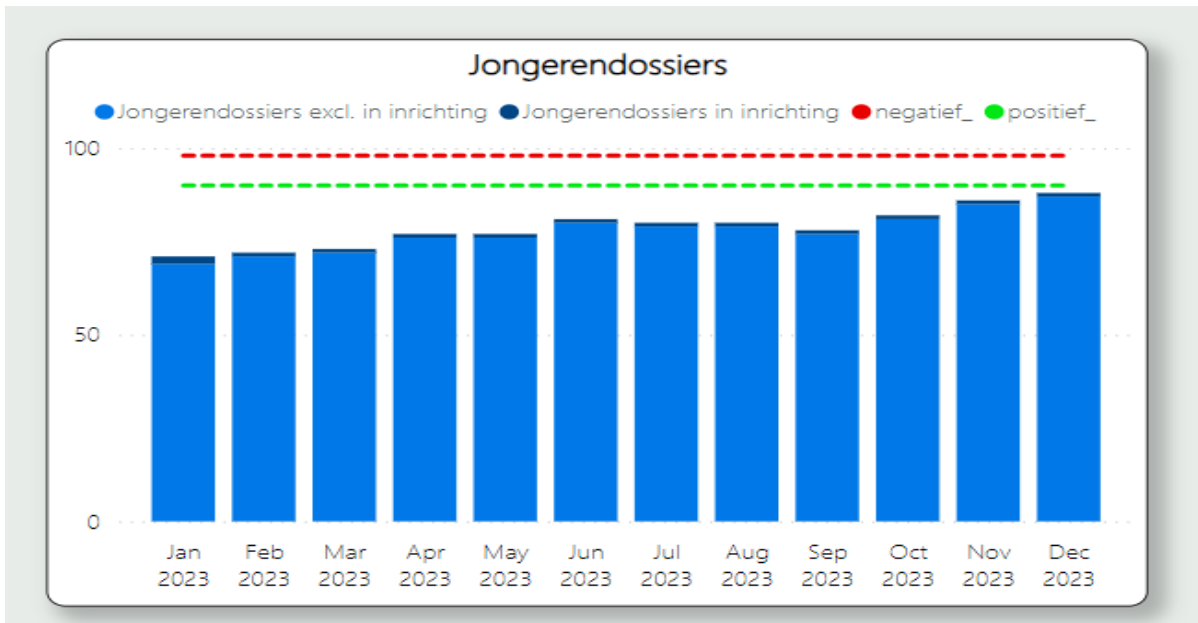
Toelichting

In 2023 zagen we in Ridderkerk een lichte stijging (plus 4) in het aantal uitkeringen. Deze lichte toename sluit aan bij de landelijke trend, waar een stijging van ruim 1% te zien is.

In de tweede helft van 2023 zijn we gestart met het inkopen van integrale trajecten voor onze uitkeringsgerechtigden die een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben en vaak te maken hebben met meervoudige problematiek. We verwachten dat de eerste succesvolle resultaten met deze aanpak in het tweede kwartaal van 2024 behaald worden. Ook is de ontvlechting van de BAR-organisatie per 1 januari 2024 afgerond. Het team Participatie is op sterkte en de uitkeringsgerechtigden zijn verdeeld over de klantmanagers, wat zorgt voor rust en duidelijkheid. Het team Participatie kan zich in 2024 volledig richten op de begeleiding en uitstroom van hun uitkeringsgerechtigden.

Binnen het uitkeringsbestand merken we een verschuiving in de duur dat mensen een uitkering ontvangen. De uitkeringsduur wordt langer, voornamelijk omdat er meer mensen zijn met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt, die te maken hebben met Multi-problematiek, en/of mensen die eerst bezig zijn met hun inburgering (statushouders).

Jongeren

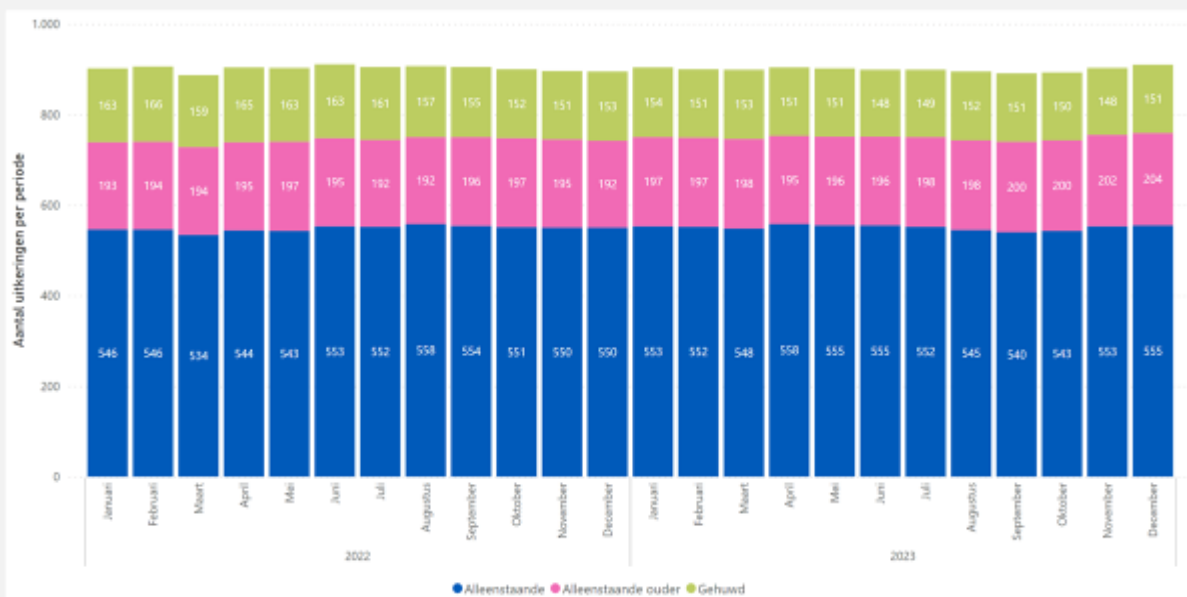
Uitleg

In bovenstaande grafiek ziet u de ontwikkeling van het aantal uitkeringsdossiers waarbij de cliënt en (indien van toepassing) de partner jonger dan 27 jaar zijn.

Toelichting

We constateren een lichte stijging in het aantal jongerendossiers. Deze stijging heeft onze aandacht. Hiervoor werken we onder andere samen met de Jonge Krijger.

WI - Leefvorm

Toelichting

In bovenstaande grafiek ziet u de opbouw van uitkeringen naar type huishoudens. Onder de leefvorm 'gehuwd' vallen personen die een gezamenlijke huishouding met elkaar voeren. Ten opzichte van 2022 is in 2023 geen significante verschuiving waar te nemen. Het aandeel alleenstaanden is hoog en blijft de grootste groep.

1.2 Segmentatie

Personen die een bijstandsuitkering ontvangen zijn verdeeld in drie segmenten. Op deze manier kan de ontwikkeling goed gemonitord worden. Het gaat hierbij om het aantal personen dat wij in begeleiding hebben en niet om het aantal uitkeringsdossiers.

De drie segmenten zijn:

1. **Werk:** De verwachting is dat de klant binnen één tot zes maanden beschikbaar is voor en bemiddelbaar is naar werk. Er zijn weinig tot geen belemmeringen.
2. **Re-integratie:** De verwachting is dat de klant binnen zes tot achttien maanden beschikbaar is voor en bemiddelbaar naar werk. Er zijn belemmeringen, bijvoorbeeld op het gebied van werknemersvaardigheden, werkervaring of Nederlandse taal.
3. **Sociale activering:** De klant is niet beschikbaar voor werk of re-integratie en de verwachting is dat hij dat ook niet binnen achttien maanden zal zijn. Dit komt door in de persoon gelegen factoren zoals fysieke of psychische problematiek die langdurig zorgen voor belemmeringen. Begeleiding is gericht op deelname aan de maatschappij. Vrijwilligerswerk is vooralsnog het hoogst haalbaar voor deze doelgroep.

Het grootste gedeelte van de uitkeringsgerechtigden (47%) heeft ondersteuning nodig bij het vinden van werk (segment 2).

In deze groep vallen onder meer statushouders (en hun inburgering) en mensen met een dusdanige complexe problematiek dat zij ondanks de krappe arbeidsmarkt niet direct bemiddelbaar zijn. Voor 38% is het doen van vrijwilligerswerk en het meedoen in de samenleving op dit moment het hoogst haalbare (segment 3) en voor 15% is het mogelijk direct aan het werk te gaan met begeleiding en ondersteuning (segment 1).

Segment 'Werk'

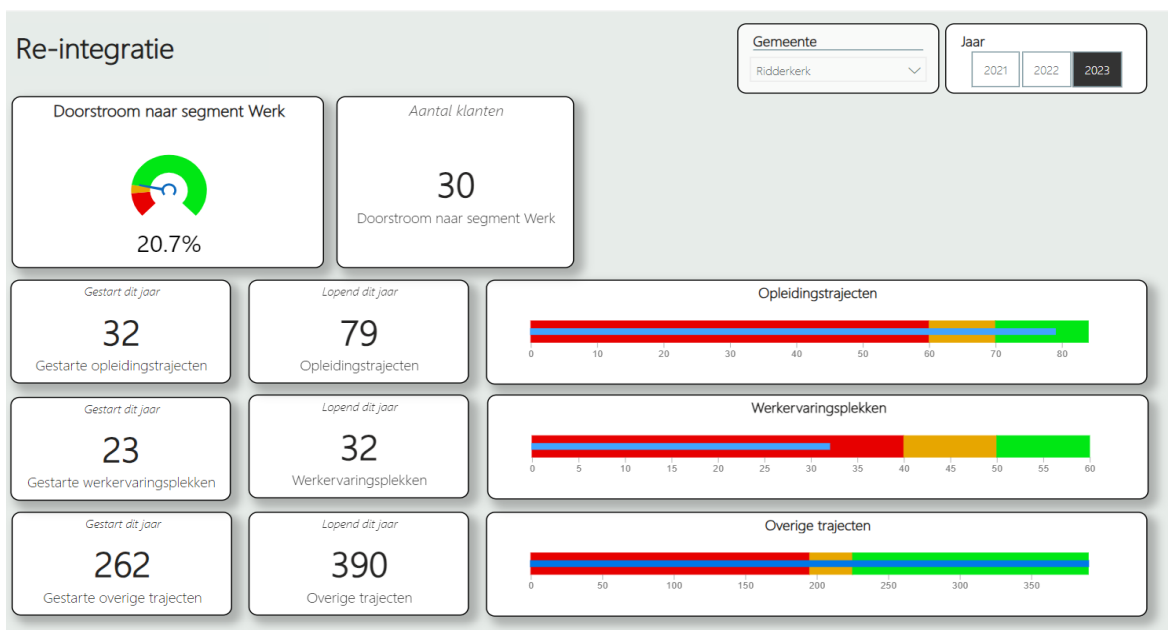
Uitkeringsgerechtigden in het segment werk worden actief bemiddeld naar werk. In 2023 vonden 77 uitkeringsgerechtigden werk waarvan 92% duurzaam (langer dan zes maanden). Bovendien werkt een deel van ons bestand (83 uitkeringsgerechtigden) parttime, deels vanwege beperkingen waardoor ze niet fulltime kunnen werken en deels als eerste stap naar fulltime werk. Momenteel biedt de arbeidsmarkt voldoende mogelijkheden om het arbeidspotentieel te benutten. Mensen die uitstromen naar werk, doen dit op een duurzame manier. We streven ernaar om onze inwoners aan het werk te helpen en hen daarbij te ondersteunen, waarbij het belangrijk is dat ze langdurig aan het werk blijven. Dit betekent minimaal een contract van zes maanden met een inkomen boven het bijstandsniveau. Dit noemen we duurzame uitstroom.

SRol

In het jaar 2023 zijn er veertien personen aan het werk gegaan door een plaatsing via een SRol verplichting. Er wordt samengewerkt met werkgevers om onze kandidaten te plaatsen op een SRol plek en de aanbieder te ondersteunen en adviseren bij het vervullen van de SRol verplichting.

Segment 'Re-Integratie'

Voor een deel van de mensen met een uitkering is werken niet meteen mogelijk. Hier kunnen verschillende redenen voor zijn. Door deze mensen een passend traject aan te bieden, wil de gemeente ervoor zorgen dat deze groep ook weer aan de slag kan. Dit betekent dat uitkeringsgerechtigden uit het segment re-integratie door kunnen stromen naar het segment werk. Ook zijn er trajecten ingezet om mensen direct te begeleiden naar werk, zoals benoemd bij het segment werk.

Toelichting

In 2023 heeft meer dan 20% van de deelnemers aan het re-integratietraject de overstap gemaakt naar het segment 'werk'.

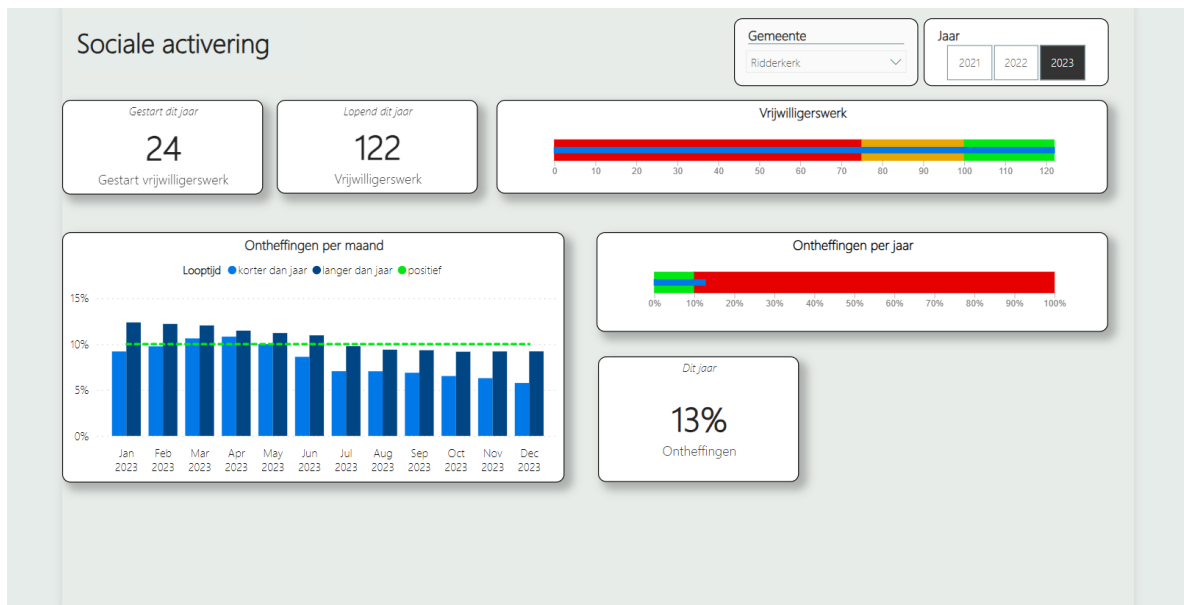
Er liepen in 2023 in totaal 79 opleidingstrajecten, waarvan er 32 zijn gestart gedurende dat jaar. Er zijn in totaal 390 trajecten opgezet om de persoonlijke ontwikkeling te bevorderen. Daarvan zijn er 262 gestart in 2023. Deze trajecten bieden mogelijkheden om werkervaring op te doen en werknemersvaardigheden te ontwikkelen, zoals jobcoaching, Bewegen Werkt, Taalpunt, Werkfit-traject, Jonge Krijger en proefplaatsing.

Het aantal beschikbare werkervaringsplekken blijft echter achter. Deze plekken moeten aansluiten bij de behoeften van de individuele deelnemer wat betreft werkzaamheden en begeleiding. De gemeente Ridderkerk zoekt voortdurend naar geschikte 'matches'. Als zo'n match ontbreekt, worden alternatieve trajecten ingezet om mensen te helpen stappen te zetten die nodig zijn om hun afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. Een voorbeeld hiervan is het Jellooo-traject, dat een integrale aanpak biedt voor mensen met meervoudige problematiek en dat in de tweede helft van 2023 is gestart. Een ander voorbeeld zijn de empowermenttrainingen. Empowermenttrainingen zijn gericht

op het ontwikkelen van zelfvertrouwen, zelfinzicht, en zelfregie. Ze helpen individuen om hun innerlijke kracht te ontdekken en te benutten, zowel in hun persoonlijke leven als op het werk.

Segment 'Sociale activering'

Voor personen die in het segment sociale activering vallen is de kans op het direct vinden van betaald werk klein. Dit komt door in de persoon gelegen factoren zoals fysieke of psychische problematiek die hem/haar langdurig zullen beperken. De begeleiding is gericht op deelname aan de maatschappij.

Toelichting

Te zien is dat in het jaar 2023 24 mensen gestart zijn met vrijwilligerswerk. In totaal zijn er 122 inwoners die vrijwilligerswerk doen in het kader van sociale activering. In het jaar 2023 zien we een stabiel beeld van het aantal mensen dat vrijwilligerswerk verricht. Om ook voor deze doelgroep passende trajecten te vinden waar ontwikkeling mogelijk is, is een verdere intensivering van de samenwerking met onze partners, zoals Facet, nodig.

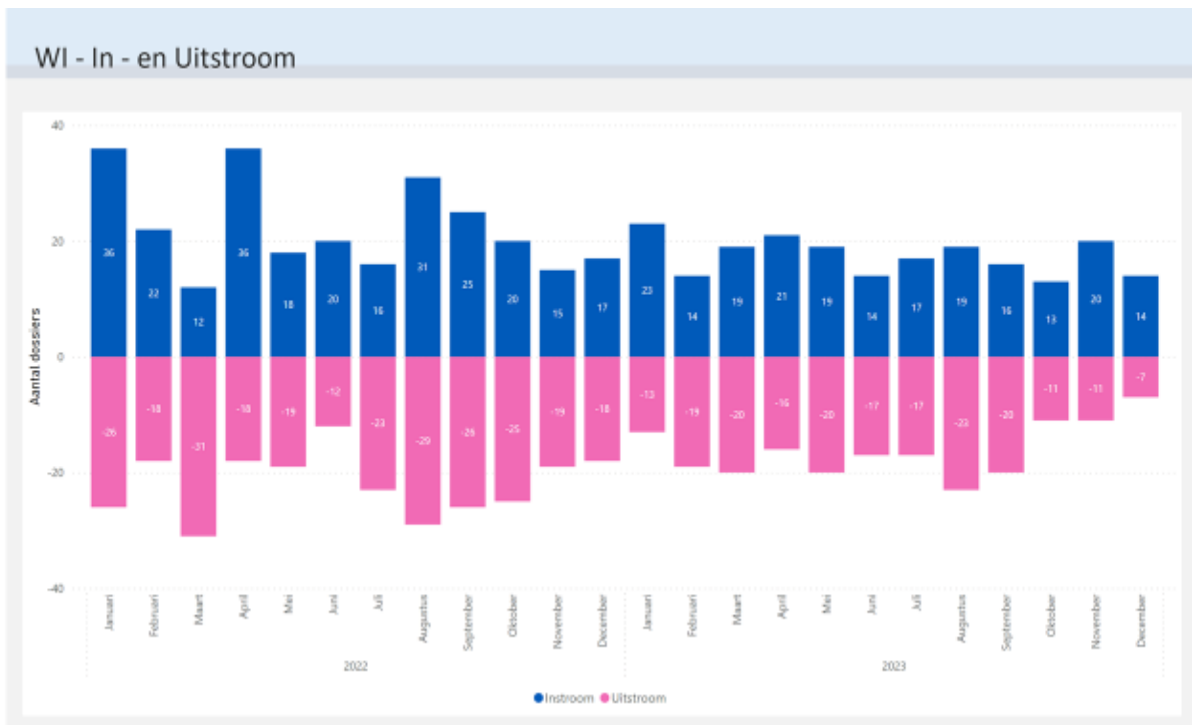
Het streven in het jaar 2023 was dat er maximaal 10% van het segment sociale activering is ontheven van alle verplichtingen. Dit percentage ligt nu op 13%. Bij een ontheffing heeft een kandidaat geen re-integratie verplichtingen. Wij houden regelmatig contact om te kijken of wij op een ander vlak mogelijk wel ondersteuning kunnen bieden. Daar waar nodig wordt er een medische keuring uitgevoerd.

1.3 In- en Uitstroom

De in- en uitstroom bepaalt uiteindelijk de hoogte van het uitkeringsbestand. De instroom is mede afhankelijk van landelijke trends. Op dit moment is er een krappe arbeidsmarkt. De instroom in 2023 is in vergelijking met 2022 lager. De gemeente Ridderkerk wil voorkomen dat mensen afhankelijk worden van een uitkering. Dit wordt uitgedrukt in de preventiequote. Ook is het belangrijk om een

goed inzicht te hebben in de soort instroom zodat mensen zo kort mogelijk niet deelnemen aan het arbeidsproces. Hoe langer een uitkering hoe moeilijker het wordt om weer aan het werk te gaan.

Eerst kijken we naar de hoogte van de in- en uitstroom, vervolgens naar het voorkomen van instroom, daarna naar specifieke instroom (statushouders) en als laatste naar de soort uitstroom.

Uitleg

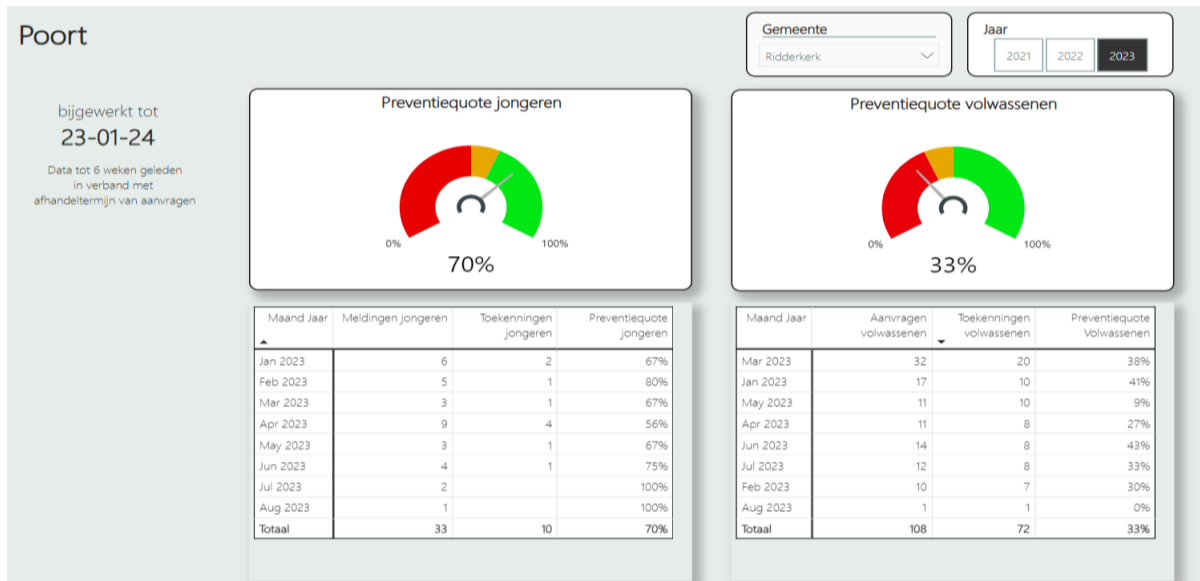
Het aantal uitkeringsdossiers dat per maand geopend en het aantal dossiers dat per maand afgesloten is.

Toelichting

De lagere instroom 2023 in vergelijking met 2022 kan deels worden toegeschreven aan de vertraagde huisvesting van statushouders. Daarnaast is de uitstroom 2023 ook achtergebleven in vergelijking met 2022. Als gevolg hiervan is er een lichte stijging van het uitkeringsbestand te zien, zoals blijkt uit de tabel op pagina zes.

Om de uitstroom te bevorderen, zijn er meerdere trajecten ingezet die gericht zijn op uitstroom. Het effect van deze ingezette trajecten in 2023 zal doorlopen naar 2024.

Preventiequote

Uitleg

Om te voorkomen dat het aantal uitkeringen stijgt, is een strenge controle bij de toegangspoort essentieel. Dit omvat een zorgvuldige beoordeling van de rechtmatigheid van een uitkering, maar ook het actief zoeken naar werk tijdens het aanvraagproces. Op deze manier blijft de focus van aanvragers gericht op werk in plaats van op een uitkering. Deze aanpak geldt voor alle inwoners, maar vooral voor jongeren. De gemeente Ridderkerk benadrukt het belang van het voorkomen dat jongeren in een uitkeringssituatie belanden, en stimuleert hen om actief te blijven door in eerste instantie een opleiding te volgen of (ander) werk te zoeken. Het succes van deze aanpak wordt gemeten aan de hand van de preventiequote, die aangeeft hoeveel aanvragen zijn ingediend en hoeveel daarvan uiteindelijk zijn toegekend. Een afwijzing van een aanvraag betekent dat een inwoner tijdens het aanvraagproces werk heeft gevonden, een opleiding volgt of om andere redenen niet in aanmerking komt voor een uitkering (bijvoorbeeld eigen vermogen of andere beschikbare voorzieningen).

Toelichting

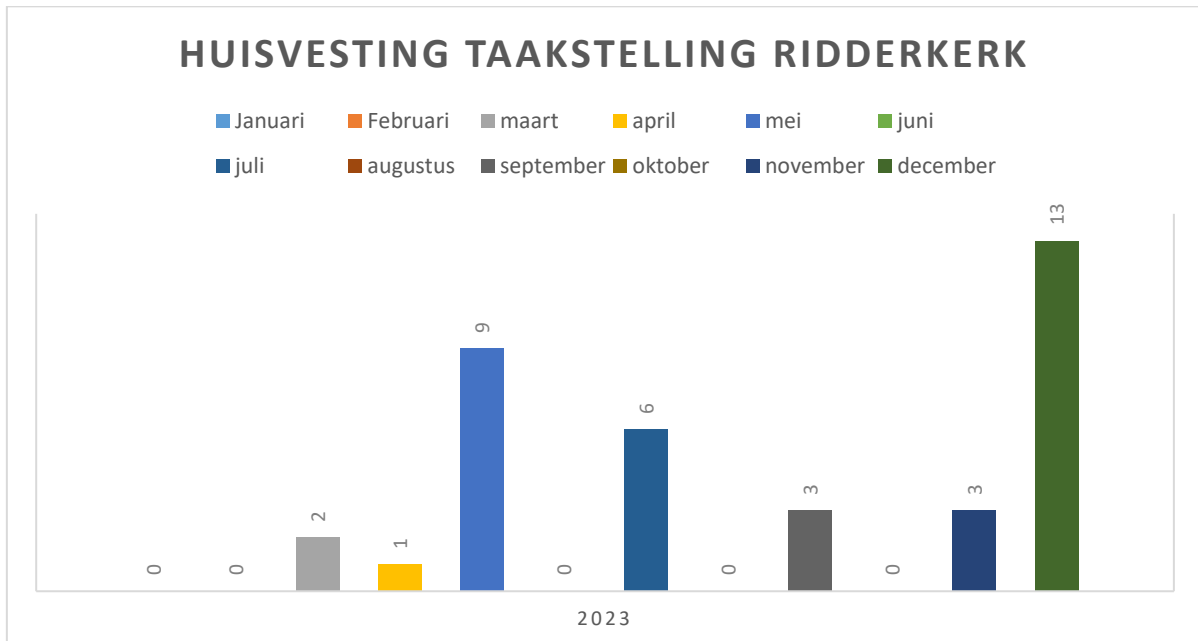
In 2023 bedraagt de preventiequote voor jongeren 70%. De jongeren die geen uitkering hebben gekregen, zijn over het algemeen succesvol doorgestroomd naar een opleiding of ander werk. Echter, er is wel een stijging te zien in het aantal jongerendossiers (zie tabel jongerendossier op pagina zes).

Voor volwassenen (ouder dan 27) ligt de preventiequote op 33%. De instroom van uitkeringsgerechtigden in deze leeftijdsgroep gaat vaak gepaard met complexe problematiek.

Voor de personen die uiteindelijk geen uitkering hebben gekregen, kunnen verschillende factoren een rol spelen, zoals het vinden van werk of het volgen van een studie, het recht hebben op een andere voorziening (zoals via het UWV), of het bezitten van aanzienlijk eigen vermogen waardoor recht op bijstand niet mogelijk is.

Huisvestingstaakstelling statushouders/vergunninghouders

De lay-out wijkt af van de reguliere visualisatie, omdat er geen juiste koppeling gemaakt kan worden met de e-diensten.

Uitleg

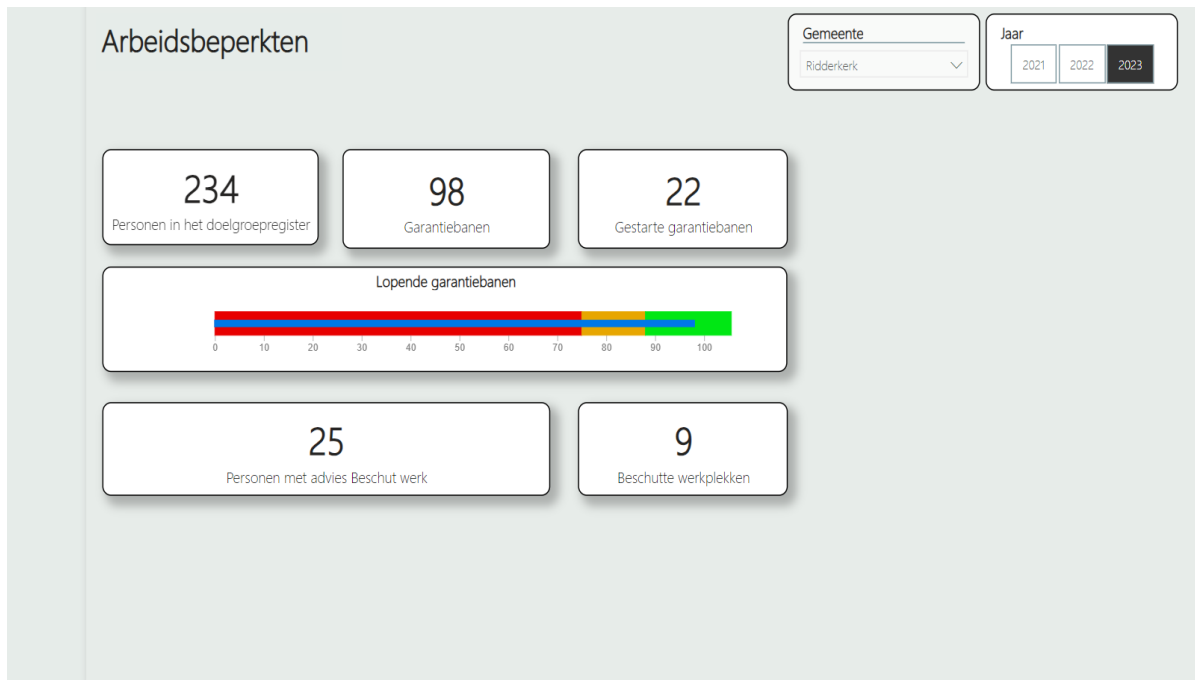
Het staafdiagram geeft per maand het aantal geplaatste vergunninghouders weer dat door de Rijksoverheid wordt gepubliceerd. Doordat er uitgegaan wordt van de cijfers van de Rijksoverheid zit er een vertraging in de gerapporteerde cijfers. De gerealiseerde taakstelling wordt bepaald door het resultaat van de voorafgaande periode en het aantal geplaatste statushouders in de huidige periode. Alle gezinsleden tellen mee in het aantal gehuisveste statushouders. De vertaling naar aantal uitkeringsdossiers is hiermee niet één op één te maken.

Er wordt ervan uitgegaan dat het aantal uitkeringsdossiers 40% is van het gehuisveste aantal personen. Dit is afhankelijk van de migratiestroom en de mogelijkheid tot gezinshereniging. Als er meer alleenstaanden worden gehuisvest, is het percentage dossiers hoger.

Toelichting

De taakstelling vanuit de provincie voor het eerste helft jaar was 57 en tweede helft jaar van 2023 was 47. Het tweede half jaar was de oorspronkelijk taakstelling 73 en gedurende tweede half jaar is deze bijgesteld naar 47. De reden hiervan was dat het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) niet voldoende statushouders konden koppelen aan de gemeente, omdat Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND) een achterstand had met het beoordelen van asielaanvragen. De reden dat er minder statushouders zijn gehuisvest, is dat er andere doelgroepen een hogere prioriteit genoten hebben bij het verkrijgen van voorrang in de sociale huursector. De verwachting is dat in samenwerking met de woningcorporatie de huisvesting van statushouders weer op gang komt in de eerste helft van 2024.

1.4 Arbeidsbeperkten

Uitleg

Mensen die werken in een garantiebaan of in het kader van nieuw beschut werk vormen een belangrijke doelgroep voor gemeenten. Om ervoor te zorgen dat mensen met een arbeidsbeperking toch kunnen werken, regelt de Wet Banenafpraak dat werkgevers arbeidsplaatsen beschikbaar stellen voor deze doelgroep.

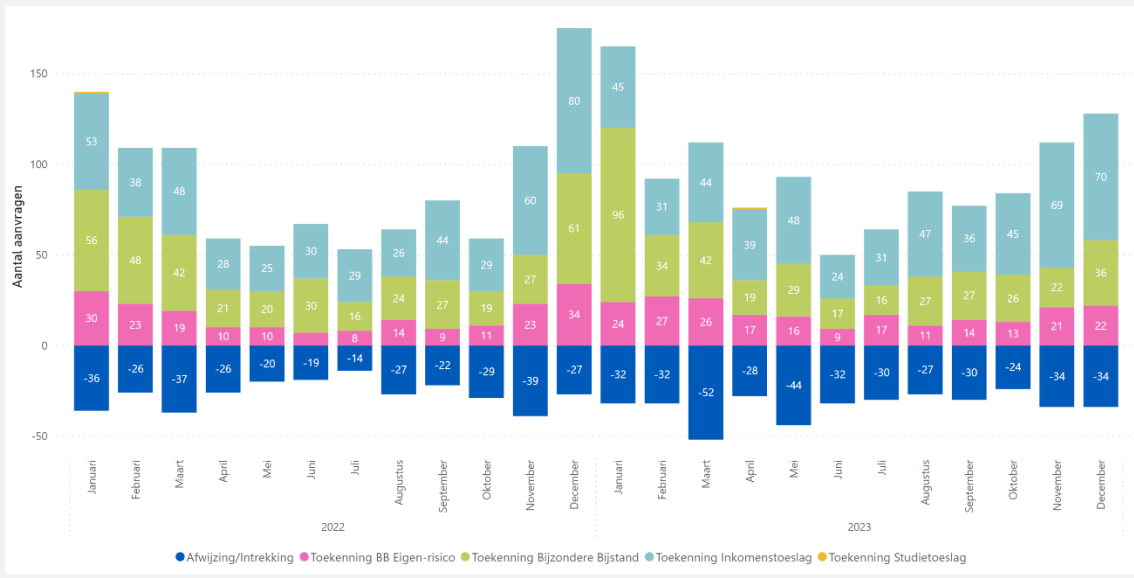
Gemeenten hebben de taak ervoor te zorgen dat bedrijven binnen een arbeidsmarktregio op een uniforme manier worden ondersteund bij het vervullen van deze banen. Eén van de beschikbare voorzieningen is een loonkostensubsidie, die de loonwaarde van de medewerker aanvult tot het wettelijk minimumloon. Deze subsidie wordt gefinancierd vanuit de Wet Bundeling uitkeringen inkomensvoorzieningen gemeenten (Buig).

Toelichting

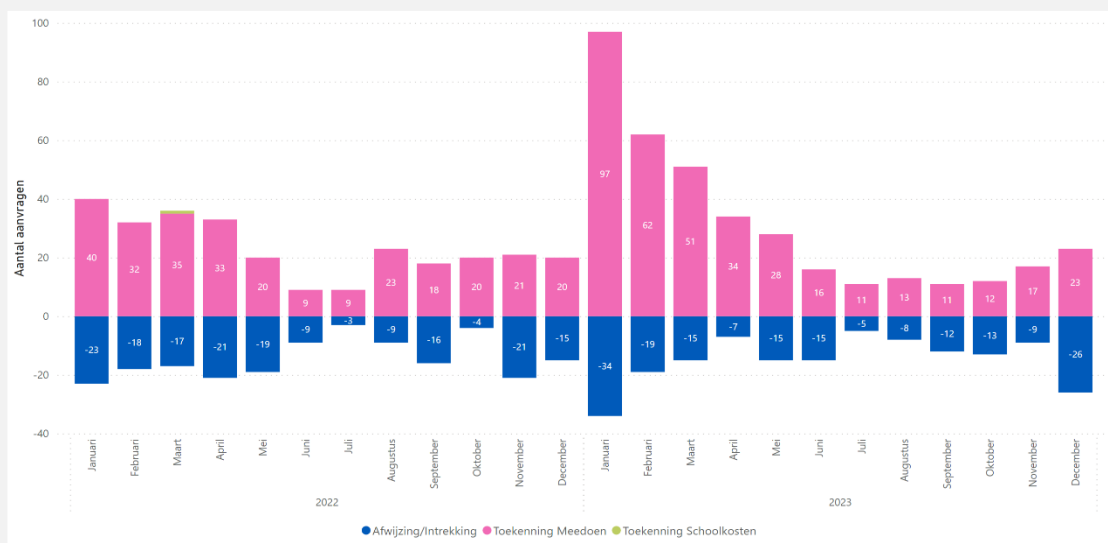
Er zijn 98 lopende garantiebanen. Er zijn 22 garantiebanen gestart in jaar 2023. Er zijn 25 personen met een advies beschutte werkplek en er zijn negen lopende beschutwerkplaatsen.

1.5 Minimabeleidsvoorzieningen

WI - Minimabeleid

WI - Meedoen

Algemene toelichting

Het gebruik van de miniregelingen laat t.o.v. vorig jaar een stijging zien van 6% bij de inkomens toeslag voor langdurig minima. Langdurig minima hebben 3 jaar of langer ononderbroken een laag inkomen tot 110% van de bijstandsnorm. Deze stijging komt overeen met de tabel 'uitkeringsduur' van de Participatiewet, het aantal uitkeringsgerechtigden met een uitkeringsduur van 3 jaar en langer is gestegen.

Het beroep op de bijzondere bijstand is gelijk gebleven t.o.v. vorig jaar. Voor 2023 is voor het tweede jaar een 'Energietoeslag' verstrekt aan 1944 inwoners met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. Dit aantal kan nog stijgen omdat de regeling doorloopt tot juli 2024.

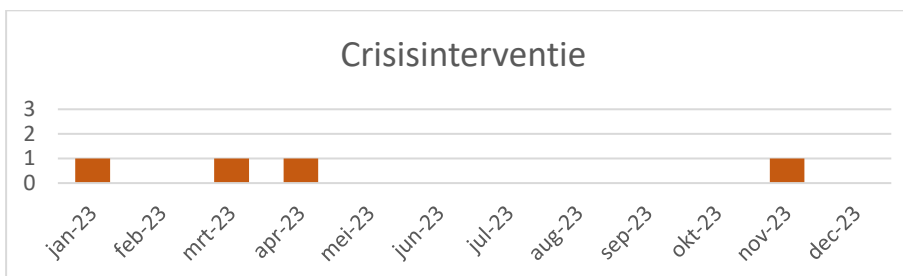
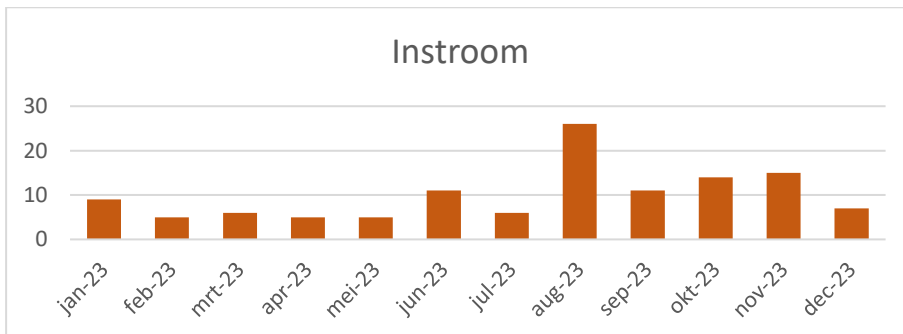
Meedoen/Ridderkerkpas; het aantal deelnemenden is in 2023 licht gedaald t.o.v. 2022. Aantal pashouders in 2023 is 2534 (aantal pashouders in 2022 was 2581). In 2023 waren er 86 kinderen die gebruik maakten van de zwemlesregeling binnen Meedoen. Uitkeringsgerechtigden Participatiewet krijgen Meedoen jaarlijks automatisch toegekend. De aanvragen in de tabel hierboven zijn aanvragen van 'overige minima' met een laag inkomen (tot 110%).

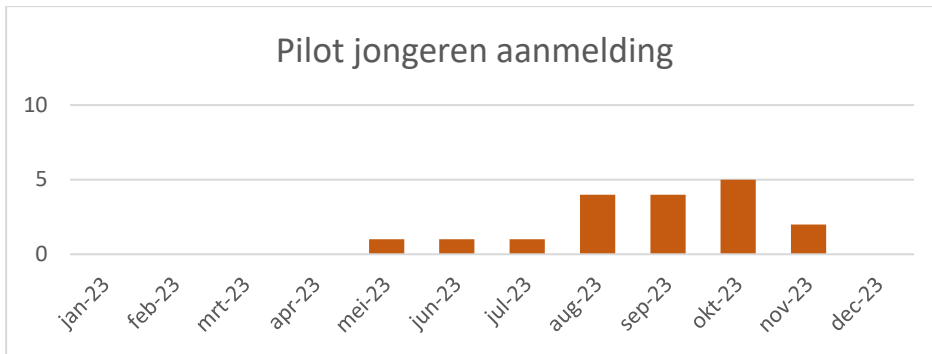
Nadere toelichting

Ondanks dat er landelijk veel aanbod is van banen blijkt er niet voldoende een match te zijn met de personen in het uitkeringsbestand. Dit verklaart de toename van langdurige minima. Steeds meer werkende minima hebben moeite met rondkomen en dreigen in de financiële problemen te komen. Er zijn veel onderzoeken verricht naar de bestaanszekerheid en het is wachten op landelijke maatregelen. Ondertussen wordt via de bijzondere bijstand individueel bekeken of hulp geboden kan worden bij schrijnende situaties.

Naar verwachting is de energietoeslag en het landelijk noodfonds voor energiekosten toereikend voor de energiekosten van minima. De zachte winter gaf ook lagere energiekosten.

1.6 Schuldhulpverlening

Algemene Toelichting

In de tabellen zien we het aantal aanmeldingen en de meldingen crisisinterventie in het jaar 2023. Er zijn op 31 december 2023, 177 actieve dossiers schuldhulpverlening. In april 2023 is de 'pilot opkopen schulden jongeren' van start gegaan. Voor deze pilot is een grafiek toegevoegd waarin is te zien hoeveel jongeren zich hebben aangemeld.

Vanaf 1 januari 2023 is Kredietbank Nederland van start gegaan als schuldhulpverlener in Ridderkerk. Reeds bestaande hulp bij Verder (voorheen Plangroep) wordt door hen voortgezet totdat alle lopende dossiers zijn afgerond en gesloten. De Wet gemeentelijke Schuldhulpverlening is gewijzigd per 1 juli 2023. De afloperiode van een minnelijke schuldregeling (Msnp) is vanaf 1 juli 2023 verkort van 36 naar 18 maanden. De tabel 'instroom' laat zien dat vanaf augustus 2023 de instroom significant is gestegen. Het is aannemelijk dat dit komt door de wetswijziging.

Pilot opkopen schulden jongeren

In april 2023 is de 'Pilot opkopen schulden jongeren' van start gegaan. In de tabel is te zien dat vanaf mei 2023 jongeren zich hebben aangemeld. De doelstelling binnen deze pilot is om ± 20 jongeren te ondersteunen. Er zijn per 1 maart 2024, 21 jongeren die zich hebben aangemeld voor schuldhulpverlening binnen deze pilot.

Nadere toelichting

De 'monitor schulden' van het vierde kwartaal van 2023 opgesteld door Divosa en NVVK (De Nederlandse Vereniging voor Veiligheidskunde) laat zien dat jongeren en ondernemers in 2023 de meest genoemde risicogroepen zijn als het gaat om de financiële situatie. In het 'Eindrapport Aanjager Problematische schulden voor Ondernemers' is te lezen dat momenteel naar schatting 55.000 ondernemers kampen met zodanig problematische schulden, dat hun toekomst op het spel staat. Wat betreft jongeren is bekend dat in de afgelopen vijf jaar het aantal jongeren met schulden bijna is verdubbeld. In Nederland zitten ongeveer 170.000 jongeren meer in de schuld dan vijf jaar geleden.

2 Wijkteam en Jeugdhulp

In 2023 is er een daling te zien in het aantal verwijzingen naar regionale jeugdhulp en een stijging in het aantal verwijzingen naar lokaal ingekochte jeugdhulp. Dit is een gevolg van de inzet van het wijkteam die gericht is op passende en laagdrempelige hulp en ondersteuning te organiseren voor de jeugdige inwoners van Ridderkerk.

Ook is te zien dat er meer passende hulp gevonden wordt binnen de ingekochte jeugdhulp.

De kosten voor regionale jeugdhulp blijven ook in 2023 stijgen. Daarom is het noodzakelijk om naast passende lokale jeugdhulp blijvend in te zetten op preventieve hulp, het welzijn van gezinnen en een stevig sociaal netwerk rondom gezinnen.

Wat betreft regionale jeugdhulp is ook in 2023 zichtbaar dat een groot deel van verwijzingen afkomstig is vanuit huisartsen, medisch specialisten en Gecertificeerde Instellingen. Mede daarom wordt ingezet op de relatie tussen het medisch en sociaal domein. Zo is er bijvoorbeeld sinds 2023 een uitbreiding gerealiseerd voor de pilot POH GGZ jeugd om een gezamenlijke triage voor jeugdhulp plaats te laten vinden bij de huisartsen in de praktijk.

2.1 Landelijk trends en ontwikkelingen

Aan het begin van deze eeuw maakte 1 op de 27 jeugdigen onder de 18 jaar gebruik van jeugdzorg. Dit aantal is al snel gestegen naar 1 op de 10 in 2015 en naar 1 op de 7,5 in 2023. Deze toename van gebruik zorgt ervoor dat het jeugdstelsel onhoudbaar wordt en de kosten steeds maar blijven stijgen. Behalve de toename in gebruik neemt ook de complexiteit toe. Het ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft in samenwerking met cliëntorganisaties, professionals, aanbieder en de VNG een Hervormingsagenda jeugd opgesteld.

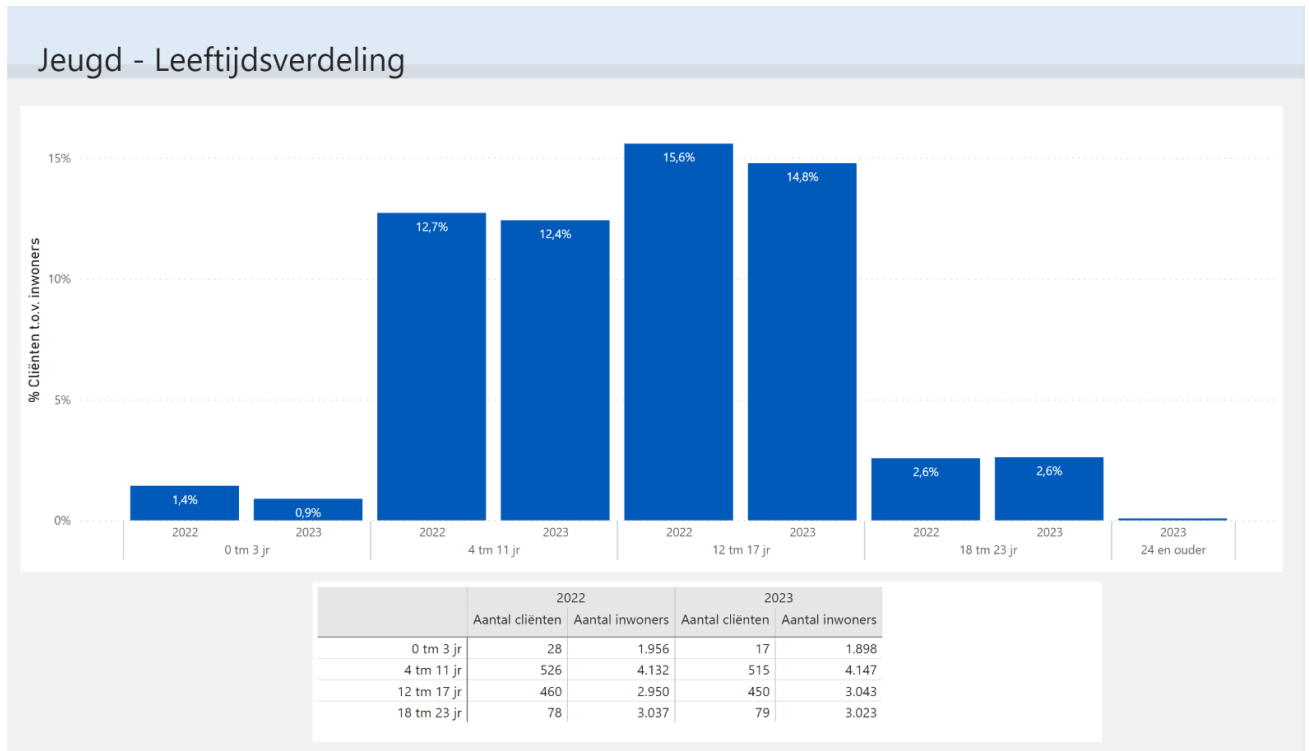
Hervormingsagenda jeugdhulp

De Hervormingsagenda Jeugd bevat een groot pakket maatregelen om de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen. Er zal structureel worden geïnvesteerd in de landelijke kwaliteit en effectiviteit van jeugdhulp. Er wordt ingezet op een aanpassing van de Jeugdwet, waardoor duidelijker wordt waarvoor kinderen en ouders hulp kunnen krijgen. Ook zal jeugdhulp steviger verbonden moeten worden aan aanpalende domeinen zoals het onderwijs, volwassenen-ggz en bestaanszekerheid.

De lokale teams en toegang moeten worden verstevigd, onderdeel hiervan is ook het toekomstscenario jeugd- en gezinsbescherming. Het gebruik van residentiële jeugdhulp zal moeten worden teruggedrongen om jeugd zo thuis en nabij mogelijk hulp te bieden. De urgentie hiervan is verder onderstreept via het rapport van ervaringsdeskundige Jason Bugwandass waarin de nodige misstanden in de gesloten jeugdzorg zijn onthuld.

Het verbeteren van de inkoop van specialistische jeugdhulp en een eenvoudiger uitvoering heeft ook de aandacht. Dat geldt ook voor het verbeteren van inzicht in het functioneren van het jeugdstelsel met data en monitoring.

2.2 Leeftijdverdeling

Algemene toelichting

Bovenstaande tabel geeft de verhouding jeugdigen in leeftijd in zorg bij de tweede lijn weer t.o.v. het totaal aantal jeugdigen woonachtig in de gemeente Ridderkerk in 2022 en 2023. Het betreft het aantal unieke cliënten met een beschikking, in het kader van een arrangement en/of PGB.

Nadere toelichting

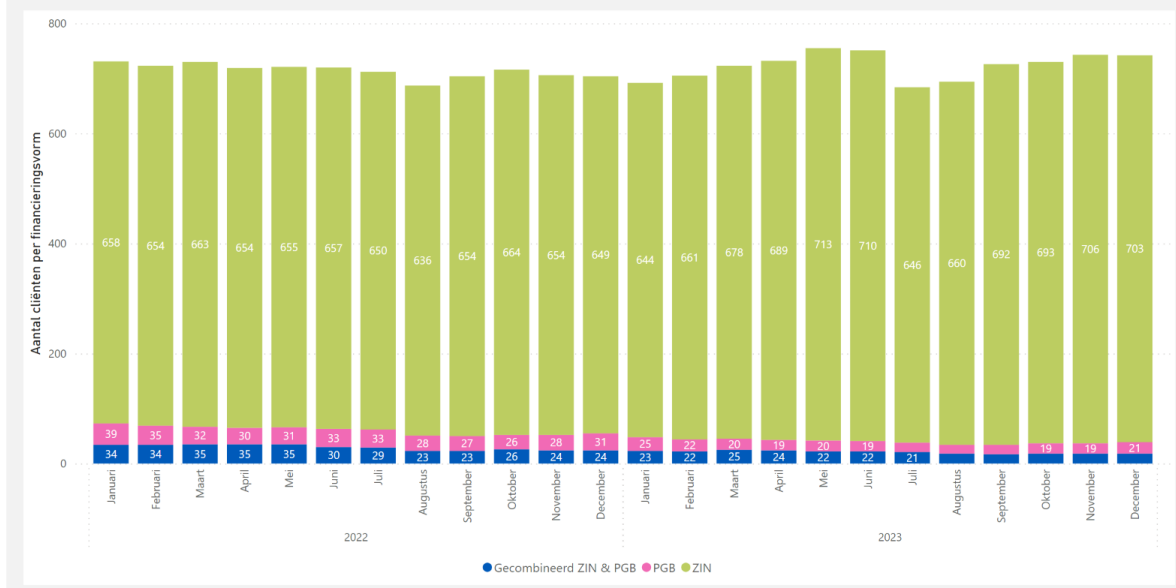
Het percentage cliënten met jeugdhulp is bij bijna alle leeftijdscategorieën ten opzichte van 2022 gedaald. Het percentage in de categorie 18 t/m 23 jaar is gelijk gebleven.

Het aantal cliënten neemt licht af, maar de kosten voor jeugdhulp stijgen weliswaar. Dit heeft o.a. te maken met een complexer wordende zorgvraag en indexatie.

2.3 Unieke cliënten

Per zorgvorm

Jeugd - Unieke cliënten

Toelichting

De bovenstaande tabel maakt het aantal unieke cliënten inzichtelijk per zorgvorm: Zorg In Natura (ZIN), Persoonsgebonden budget (PGB) en gecombineerd.

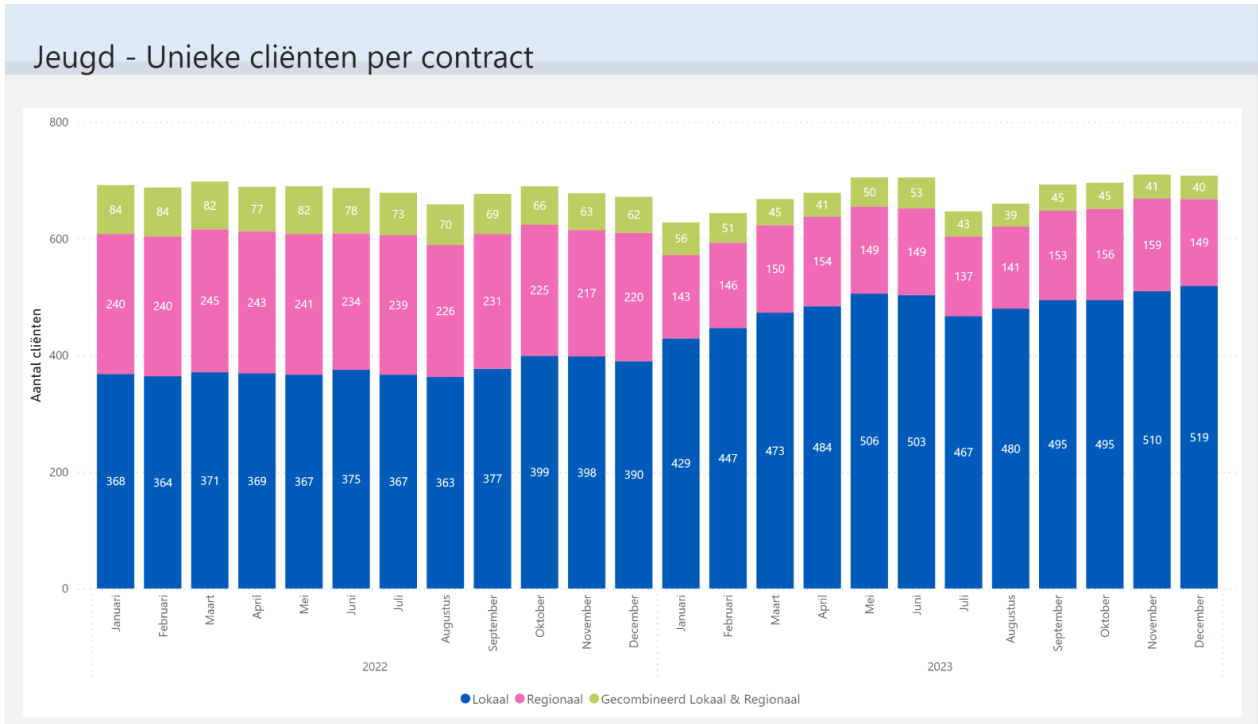
Er ontbreken wat aantallen in de maanden juli t/m december, omdat de weergave te klein is.

Nadere toelichting

In het eerste half jaar van 2023 is het aantal unieke cliënten gestegen.

De PGB's worden, in afstemming met ouders, ingezet als alternatief aanbod voor lokaal en regionaal ingekochte jeugdhulp. De daling van PGB's heeft het hele jaar doorgezet, hierin is ook ten opzichte van 2022 een daling te zien.

Per contractvorm

Toelichting

De bovenstaande tabel betreft het aantal unieke cliënten met een actieve beschikking voor Zorg in Natura (ZIN) voor lokaal ingekochte jeugdhulp, regionaal ingekochte jeugdhulp of een combinatie van beide.

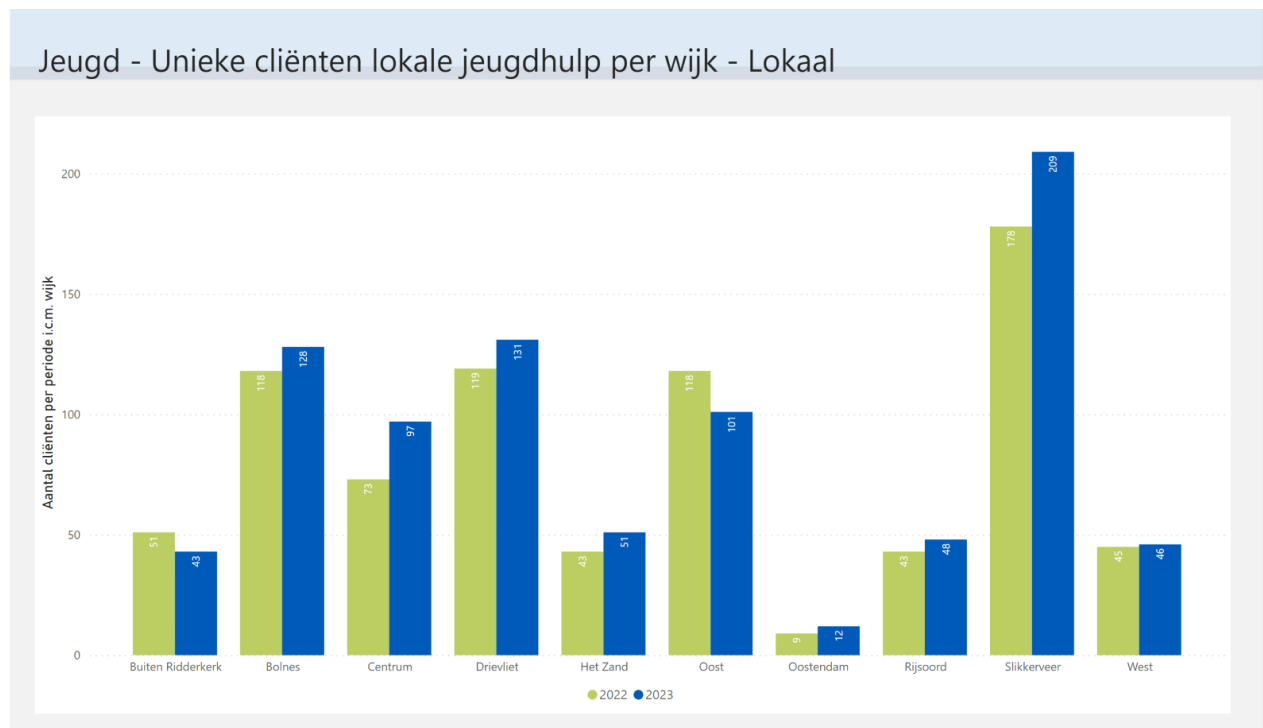
Nadere toelichting

Het aantal cliënten met een gecombineerde lokale en regionale beschikking voor ZIN is in 2023 afgenomen t.o.v. 2022. Het aantal cliënten met een beschikking voor lokaal ingekochte jeugdhulp is in 2023 gestegen t.o.v. 2022. Een verklaring voor de toename van gebruik van lokale zorg is dat er regionaal ingekochte jeugdhulp in 2023 omgevormd is naar lokaal ingekochte jeugdhulp.

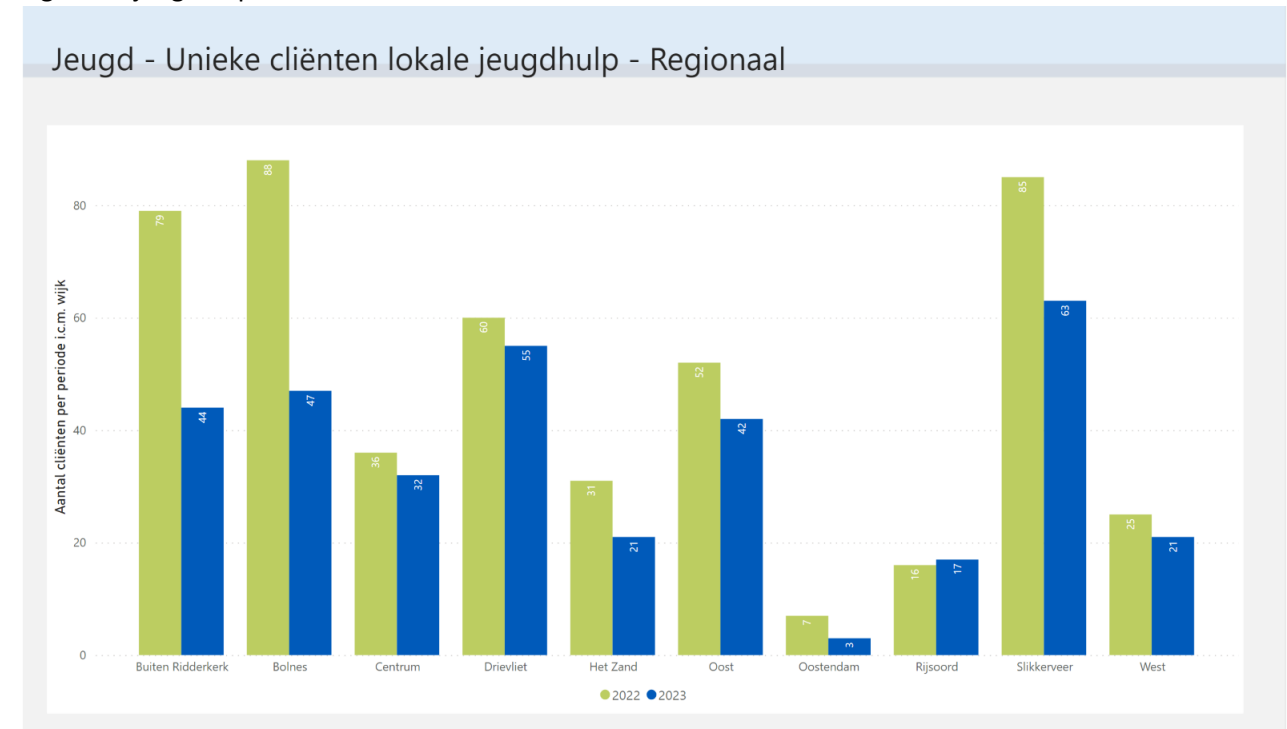
Het aantal cliënten dat gebruikmaakt van regionale jeugdhulp daalt. In samenwerking met het lokale veld blijven we onderzoeken hoe we inwoners nog eerder en beter van dienst kunnen zijn om eventuele hulpbehoeften te voorkomen. Hoewel het aantal cliënten dus daalt, is wel een stijging van kosten zichtbaar. Dit is dus terug te leiden naar o.a. indexatie en toename van complexiteit.

2.4 Unieke cliënten per wijk

Lokale jeugdhulp

Regionale jeugdhulp

Algemene toelichting

De bovenstaande tabellen maken het aantal unieke cliënten jeugdhulp per wijk inzichtelijk. De bovenste tabel laat dit zien voor lokale jeugdhulp en de onderste tabel voor regionale jeugdhulp.

Nadere toelichting

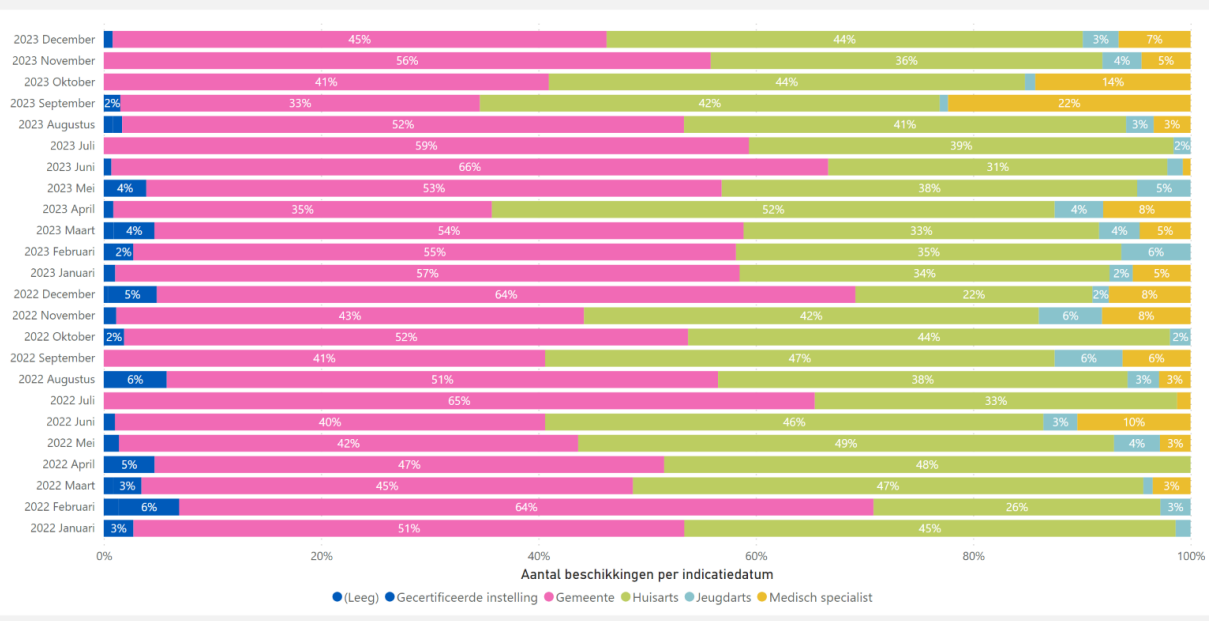
Er is inzichtelijk gemaakt hoe het zorggebruik per wijk is opgebouwd. In alle wijken, behalve Oost, is sprake van een toename van lokale jeugdhulp t.o.v. 2022. Wat betreft regionale jeugdhulp is in alle wijken, behalve Rijsoord, sprake van een daling van het aantal unieke cliënten t.o.v. vorig jaar. Net als vorig jaar wonen de meeste cliënten met een indicatie voor jeugdhulp in de wijken Slikkerveer, Bolnes, Drievliet, Oost en het Centrum. In deze wijken wonen er in de wijken in verhouding meer gezinnen met kinderen, hetgeen kan verklaren dat in die wijken meer gebruik wordt gemaakt van jeugdhulp.

Het doel om het zorggebruik per wijk in beeld te brengen past bij de wens om meer wijkgericht interventies te kunnen plegen om o.a. meer thuis en nabij preventieve ondersteuning te organiseren.

2.5 Verwijzers

Lokale jeugdhulp

Verwijzers - Verhouding naar lokale jeugdhulp

Toelichting

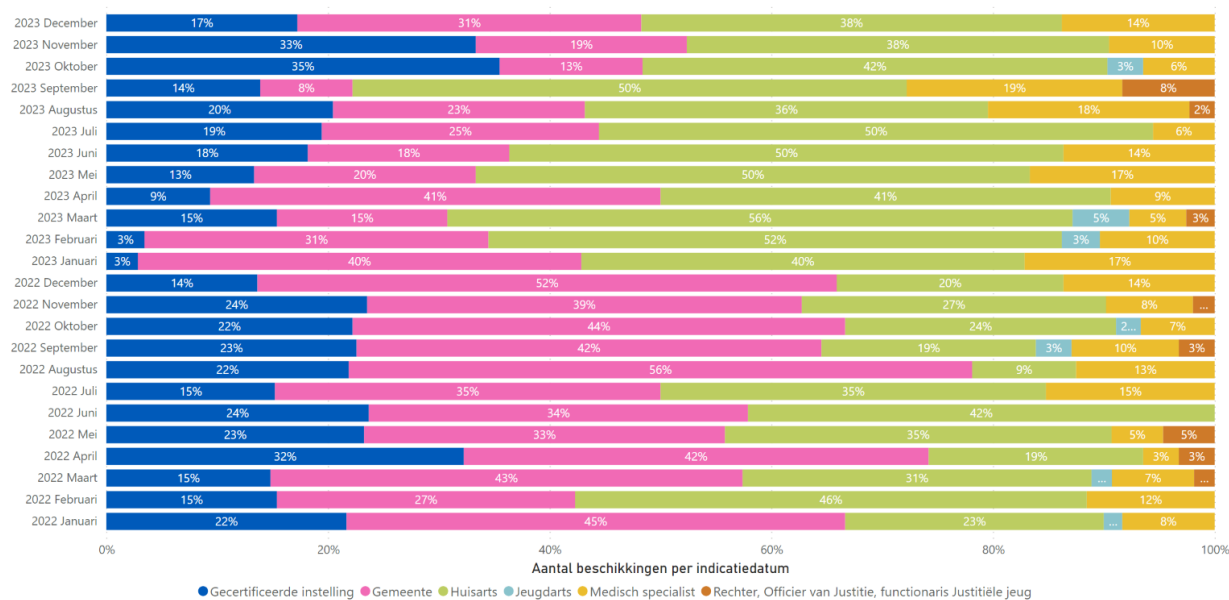
Bovenstaande tabel maakt verhouding tussen de verwijzers naar lokale jeugdhulp inzichtelijk.

Nadere toelichting

Over het algemeen worden de meeste verwijzingen naar lokale jeugdhulp gedaan door de lokale wijkteams (gemeente) en de huisarts. De huidige verhouding in verwijzers is min of meer vergelijkbaar met voorgaande perioden. Net als vorig jaar wordt ingezet op de samenwerking met de huisartsen middels een pilot Praktijkondersteuner Huisarts (POH)-GGZ Jeugd. Het beoogde effect van deze inzet is dat het aantal verwijzingen vanuit de huisartsen verder af gaat nemen. In 2024 volgt een evaluatie van de pilot en het beoogde effect.

Regionale jeugdhulp

Verwijzers - Verhouding naar regionale jeugdhulp

Toelichting

Bovenstaande tabel maakt de verhouding tussen verwijzers naar regionale jeugdhulp inzichtelijk.

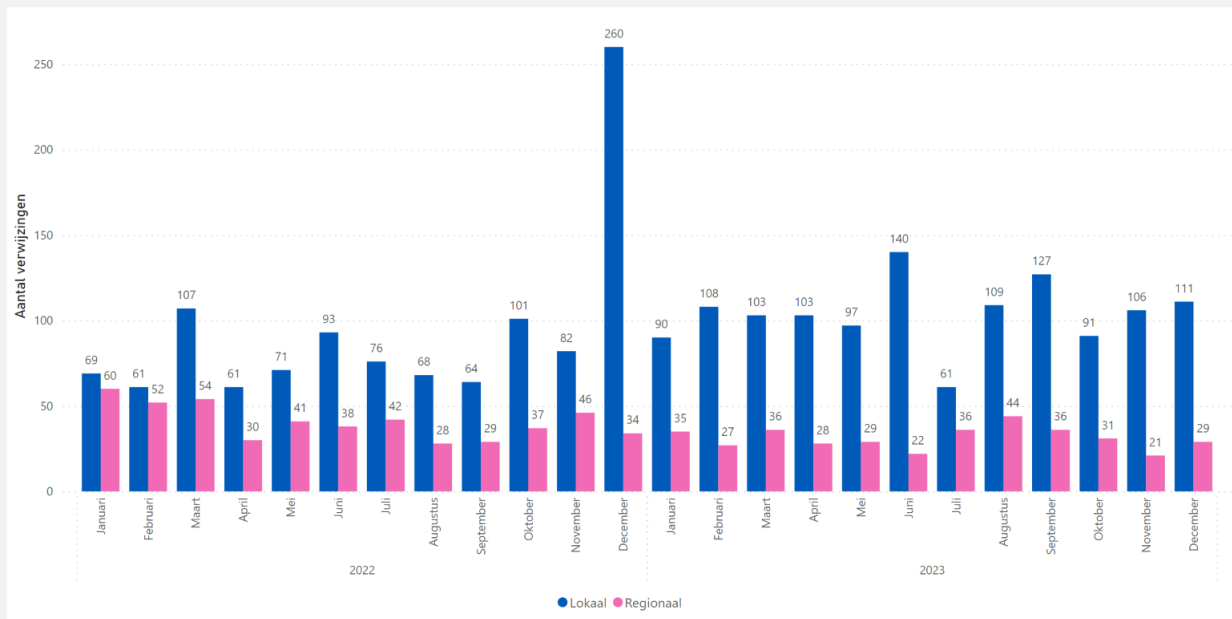
Nadere toelichting

De huisarts en de lokale wijkteams (gemeente) zijn de meest voorkomende verwijzers. Ten opzichte van 2022 zijn er in 2023 minder verwijzingen gedaan naar de regionale jeugdhulp vanuit de lokale wijkteams. Dit kan verklaard worden door een passender lokaal aanbod met de ingang van de aanbesteding lokale jeugdhulp op 1 januari 2023.

Vanuit de huisartsen zijn ten opzichte van 2022 juist meer verwijzingen gedaan naar regionale jeugdhulp. De verwijzingen vanuit de GI's en de medische specialisten zijn min of meer vergelijkbaar met 2022.

2.6 Verwijzingen naar jeugdhulp

Verwijzingen naar jeugdhulp

Toelichting

De bovenstaande tabel laat per maand zien, voor 2022 en 2023, hoe veel verwijzingen naar jeugdhulp er lokaal versus regionaal zijn geweest.

Nadere toelichting

Er zijn in 2023 meer lokale verwijzingen naar jeugdhulp dan regionale verwijzingen. Een verklaring voor het verschil tussen regionaal en lokaal kan zijn dat er door het wijkteam ingezet wordt op zo passend en nabij mogelijk de hulp in te zetten. En daarmee wordt altijd gekeken of er lokale hulp ingezet kan worden.

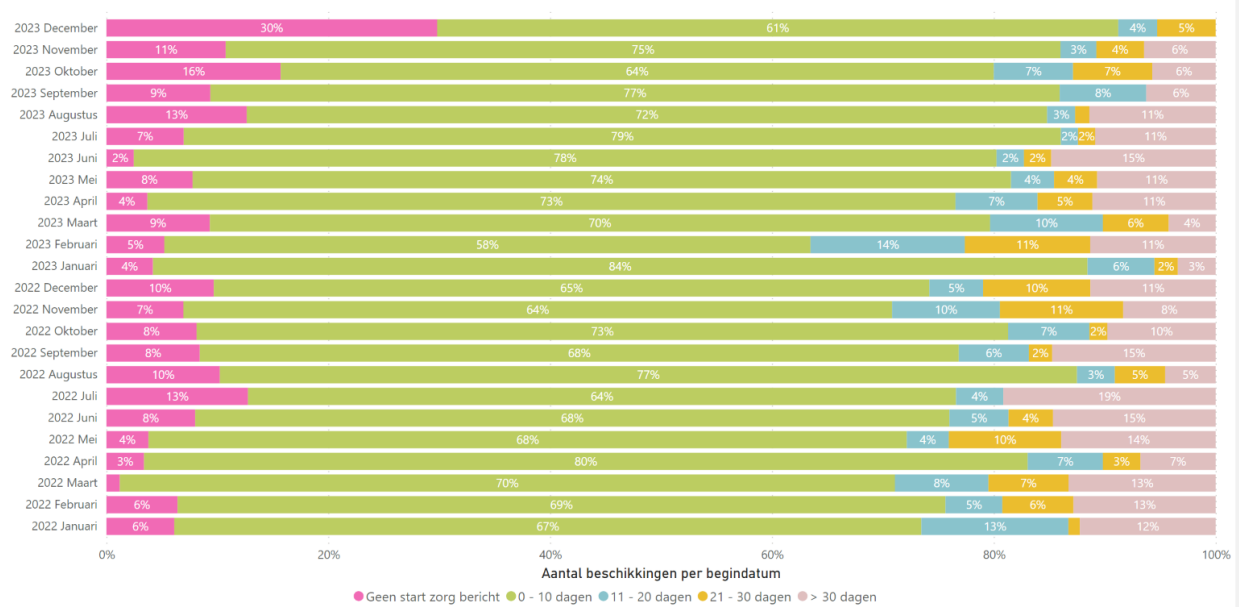
Daarnaast is er vorig jaar is er een zorgmarkt georganiseerd voor wijkteam medewerkers en lokale zorgpartijen. Hierdoor weten zij elkaar ook beter te vinden, wat een verklaring kan zijn dat er meer lokale verwijzingen plaatsvinden. Het voordeel van hulp van een lokale zorgpartij is dat inwoners sneller terecht kunnen en dichterbij huis geholpen worden.

Ook zijn er in 2023 hulpsoorten van regionaal naar lokaal aanbod overgeheveld, wat ook kan verklaren dat er meer lokale hulp ingezet wordt.

2.7 Wachtijd

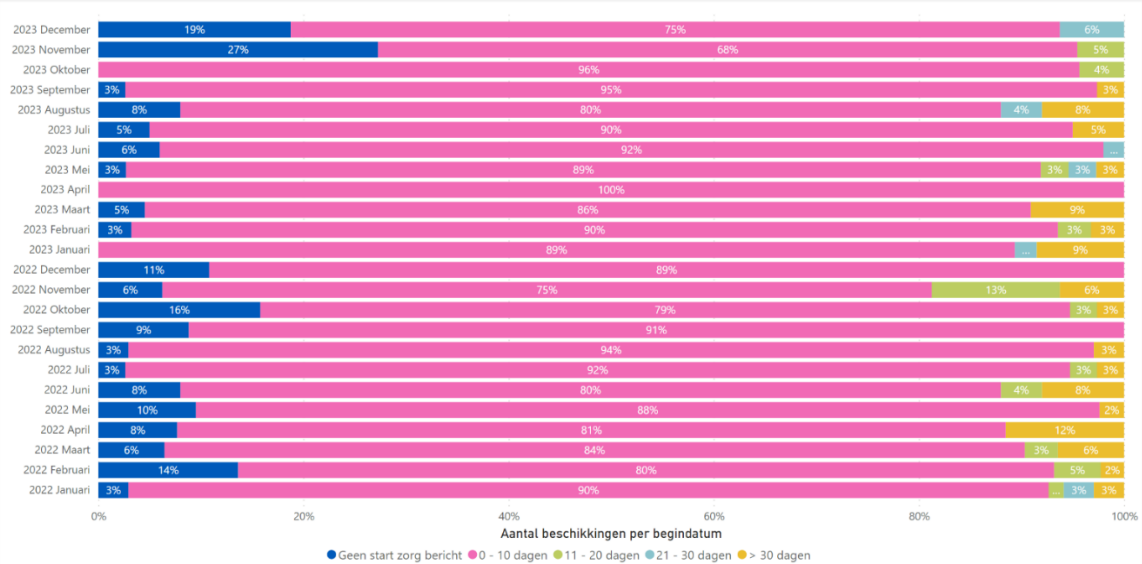
Wachtijd jeugdhulp lokaal

Wachttijd jeugdhulp - Lokaal

Wachttijd jeugdhulp regionaal

Wachttijd jeugdhulp - Regionaal

Toelichting

De bovenstaande tabellen is de wachtijd voor zorg in natura voor lokale en regionale jeugdhulp op basis van de gewenste startdatum versus daadwerkelijke startdatum weergegeven.

Nadere toelichting

Er zijn in 2023 geen grote verschillen in de lokale wachttijden ten opzichte van 2022. Voor het grootste gedeelte van de lokale aanvragen, wachten de jeugdigen gemiddeld 0-10 dagen op jeugdhulp. De regionale wachttijden in 2023 zijn ten opzichte van 2022 korter van duur, dit is ook in lijn met de inzet vanuit de GRJR op het inperken van wachttijden.

2.8 Hulpverlening vanuit de wijkteams

De hulpverlening vanuit het wijkteam wordt gevormd door verschillende expertises, namelijk wijkteam medewerkers (wtm) Toegang, wtm Zorg & Veilig en wtm Preventie & Ondersteuning. Elke expertise richt zich op een bepaalde vorm van hulpverlening of ondersteuning in de eerstelijnszorg.

Nadere toelichting

Over het algemeen zien we een toename in het aantal nieuwe dossiers, een lagere uitstroom en een langere zorgduur.

Minder uitstroom en een langere zorgduur worden verklaard doordat er zwaardere casuïstiek bij Preventie en Ondersteuning binnen komt. Met zwaarder wordt bedoeld hulp nodig op meerdere gebieden en hulp aan anderstalige inwoners. Daarnaast duurt de hulpverlening vanuit de eerste lijn langer omdat er wachtlijsten zijn bij regionale jeugdhulpaanbieders.

Halverwege 2022 is geconstateerd dat er sprake was van wachtlijsten bij het team Toegang. Naar aanleiding daarvan is in het tweede kwartaal van 2022 een pakket aan maatregelen beschreven met als doel "het grip krijgen op de doorlooptijden aanvragen jeugdhulp". Twee van de maatregelen betreffen uitbreiding van de capaciteit bij de Toegang en de uitbreiding van de inzet bij de Backoffice Jeugd. De uitbreiding van de capaciteit bij de Toegang heeft niet direct geleid tot het verminderen van de wachtlijst vanwege uitval door ziekte en verlof van vaste medewerkers. De uitbreiding van de capaciteit heeft er wel voor gezorgd dat de wachttijden niet verder zijn opgelopen.

Dankzij een goede samenwerking op het gebied van veiligheid slaagt het team Zorg & Veilig er steeds vaker in om hulpvragen vroegtijdig op te pakken. Dit zorgt ervoor dat gezinnen - waar het vermoeden is van een onveilige situatie - eerder in beeld zijn en daarmee zwaardere hulp in veel gevallen voorkomen wordt. Dit ligt in lijn met de richting waarop we ons bewegen in het kader van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.

3 Wmo en doelgroepenvervoer

3.1 Trends en ontwikkelingen

Lokaal en landelijk is het de verwachting dat in de toekomst meer inwoners, vaker en intensiever een beroep (gaan) doen op Wmo-voorzieningen. Dit is te verklaren uit de volgende drie maatschappelijke trends en ontwikkelingen, die ook zichtbaar zijn in de gemeente Ridderkerk:

1. Abonnementstarief Wmo

Een landelijk bevestigd beeld is dat door de invoering van het abonnementstarief per 1 januari 2019 de groei van het aantal unieke cliënten met een Wmo-voorziening extra toeneemt. Vooral door extra instroom vanuit de hogere inkomensklassen en bij 65-plussers. De genoemde trendbreuk is vooral waarneembaar bij de voorziening Hulp bij het huishouden.

2. De (dubbele) vergrijzing

We hebben te maken met het verschijnsel dat niet alleen de groep ouderen een relatief groot aandeel vormt van de bevolking hetgeen we vergrijzing noemen, maar dat ook de gemiddelde leeftijd steeds hoger komt te liggen: dubbele vergrijzing. In de periode 2020-2050 wordt een toename van 66% verwacht van het aantal 80-plussers. Tot 2035 bedraagt die verwachte toename zo'n 33%¹. Naast dat er dus meer (oudere) ouderen zullen zijn, blijven deze ouderen bovendien langer thuis wonen. Hierdoor maken zij (langer) gebruik van Wmo-voorzieningen voordat zij doorstromen naar de Wlz.

3. De ambulantisering van de zorg

Hulp en ondersteuning worden steeds vaker in de eigen wijk geboden (ambulantisering). Voor inwoners met psychiatrische problematiek is het bijvoorbeeld sinds de invoering van de wet Verplichte Ggz (in 2020) mogelijk om thuisbehandeling en begeleiding te krijgen in plaats van een opname in een instelling. Hierdoor wordt de doelgroep voor de Wmo vergroot. Ook binnen de doelgroep verstandelijk gehandicapten en beschermd wonen (BW) zijn cliënten steeds vaker en langer thuis woonachtig. Het rijksbeleid is daar eveneens op gericht.

Op rijksniveau wordt daarnaast gesproken (o.a. tussen het ministerie van VWS, CIZ, het Zorginstituut Nederland, de Nederlandse Zorgautoriteit en het CAK) over maatregelen om de instroom in de Wet langdurige zorg (Wlz) te beperken². Een strengere toegang in de Wlz kan echter ook gevolgen hebben voor de aanwas van Wmo-cliënten voor gemeenten.

4. Houdbaarheidsonderzoek Wmo op rijksniveau

Genoemde ontwikkelingen waren voor de VNG, het ministerie van VWS, Financiën en Binnenlandse Zaken aanleiding om een 'Houdbaarheidsonderzoek Wmo 2015' op te starten. Naast bovengenoemde ontwikkeling zorgt ook de krappe arbeidsmarkt in de zorg voor druk op de Wmo-ondersteuning. Het houdbaarheidsonderzoek moet een bijdrage leveren aan duurzame bestuurlijke en financiële verhoudingen tussen rijk en gemeenten, met een balans tussen ambities, taken, bevoegdheden, middelen en uitvoerbaarheid. Die positie hebben gemeenten nodig om te kunnen investeren in sterke gemeenschappen en een gezonde samenleving. Het eerste deel van het houdbaarheidsonderzoek (Historische analyse Wet maatschappelijke ondersteuning 2015) is inmiddels gepubliceerd.³

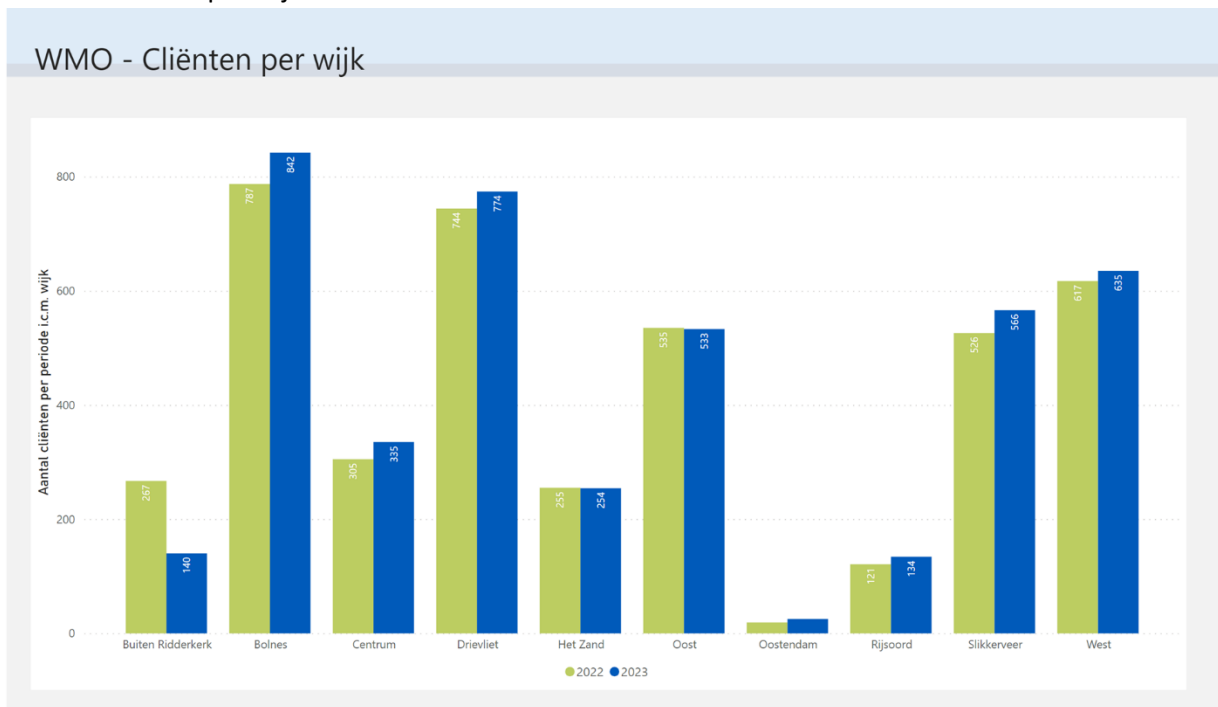
¹ Nota Integraal Beleid Sociaal Domein gemeente Ridderkerk, pag. 70.

² NZA, e.a., Werkagenda Langdurige Zorg (<https://www.nza.nl/actueel/nieuws/2024/02/20/overheidsorganisaties-slaan-handen-ineen-voor-toekomstbestendige-langdurige-zorg>).

³ Ministerie van VWS, *Historische analyse Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015)*, januari 2024.

(<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/01/02/historische-analyse-wet-maatschappelijke-ondersteuning-2015>)

3.2 Wmo cliënten per wijk

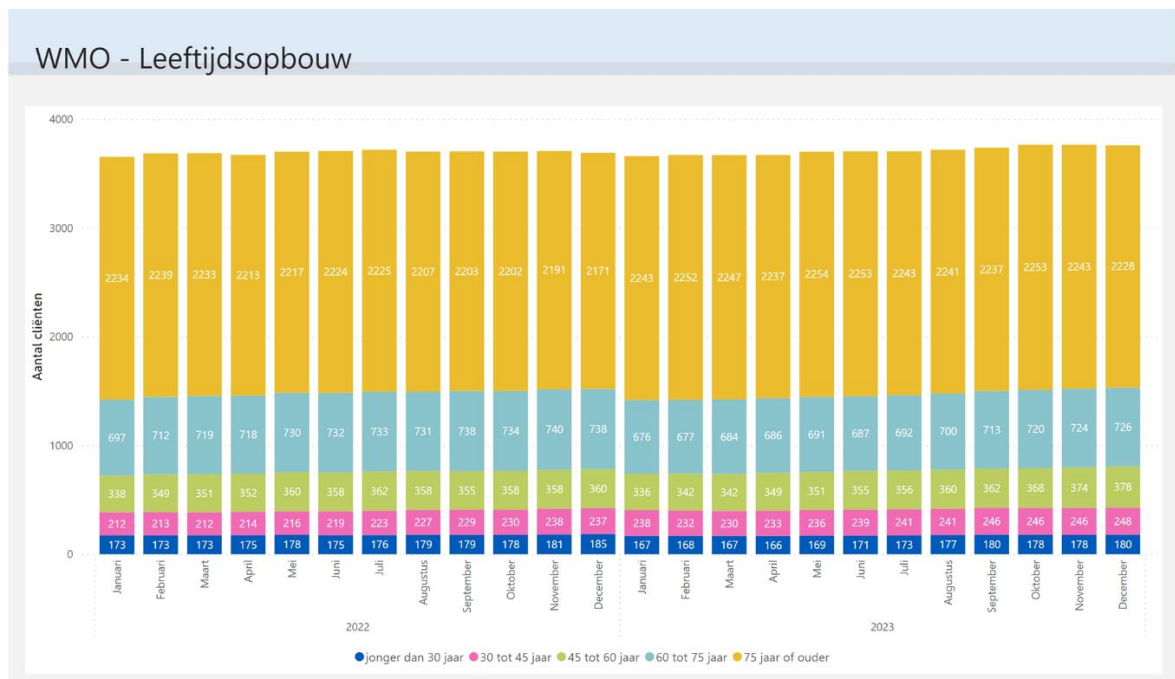

Toelichting

In de grafiek is een weergave te zien van het aantal cliënten in zorg per wijk van januari 2022 tot en met december 2023. Het aantal cliënten in zorg is toegenomen in 2023. Deze trend is ook in voorgaande jaren zichtbaar. De toename wordt veroorzaakt door de onder 3.1 genoemde trends en ontwikkelingen en is in lijn met de lange termijn verwachting. De toename is met name te zien in wijken waar relatief veel ouderen wonen (onder meer Bolnes, Drievliet en Slikkerveer). De doelgroep 'ouderen' (60 jaar en ouder) is namelijk de grootste groep binnen de Wmo (zie tabel 3.3).

Daarnaast is logischerwijs te zien dat er in de wijken met een groter aantal inwoners relatief meer cliënten in zorg zijn. Tevens is de groep 'Buiten Ridderkerk' opgenomen. Dit betreft personen die ondersteuning hebben ontvangen, maar inmiddels zijn verhuisd naar een andere gemeente.

3.3 Leeftijdsofbouw Wmo

Toelichting

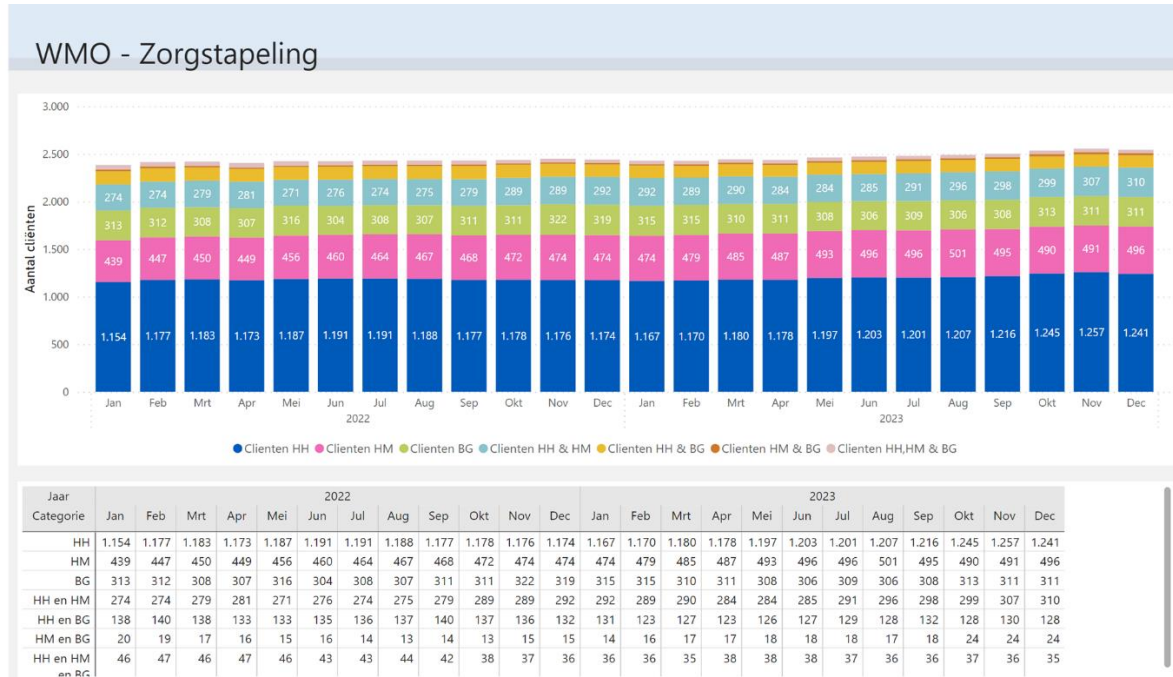
Het gestapelde staafdiagram laat de verdeling van het aantal unieke cliënten zien, verdeeld naar leeftijdsgroep.

In 2023 is, zoals ook de voorgaande jaren, verreweg de grootste groep verreweg de 75-plussers en daarna de 60-plussers. De groepen 60- en 75-plussers doen over het algemeen een beroep op de Wmo vanuit ouderdom gerelateerde klachten zoals somatische en/of psychogeriatrische klachten. Hierbij passen maatwerkvoorzieningen zoals collectief vervoer, hulpmiddelen, hulp bij het huishouden en (minder vaak voorkomend) dagbesteding. Door de dubbele vergrijzing is de verwachting dat de groepen 60-plussers en 75-plussers de komende jaren groter worden en steeds vaker een beroep zullen doen op Wmo-voorzieningen.

De groep (jongere) Wmo-clieënten is minder groot. Deze cliënten doen vaak een beroep op de Wmo om de volgende redenen:

- Vanwege een beperking of handicap. Hierbij zijn vaak de maatwerkvoorzieningen hulpmiddelen, dagbesteding en/of individuele begeleiding passend.
- Vanwege GGz-gerelateerde hulpvragen. Hierbij zijn vaak de maatwerkvoorzieningen beschermd wonen en maatschappelijke opvang, dagbesteding en/of individuele begeleiding passend.
- Vanwege hulpvragen naar aanleiding van een ingrijpende levensgebeurtenis (zoals echtscheiding en/of problematische schulden). Hierbij is vaak individuele begeleiding een passende oplossing.

3.4 Zorgstapeling Wmo

Toelichting Legenda:

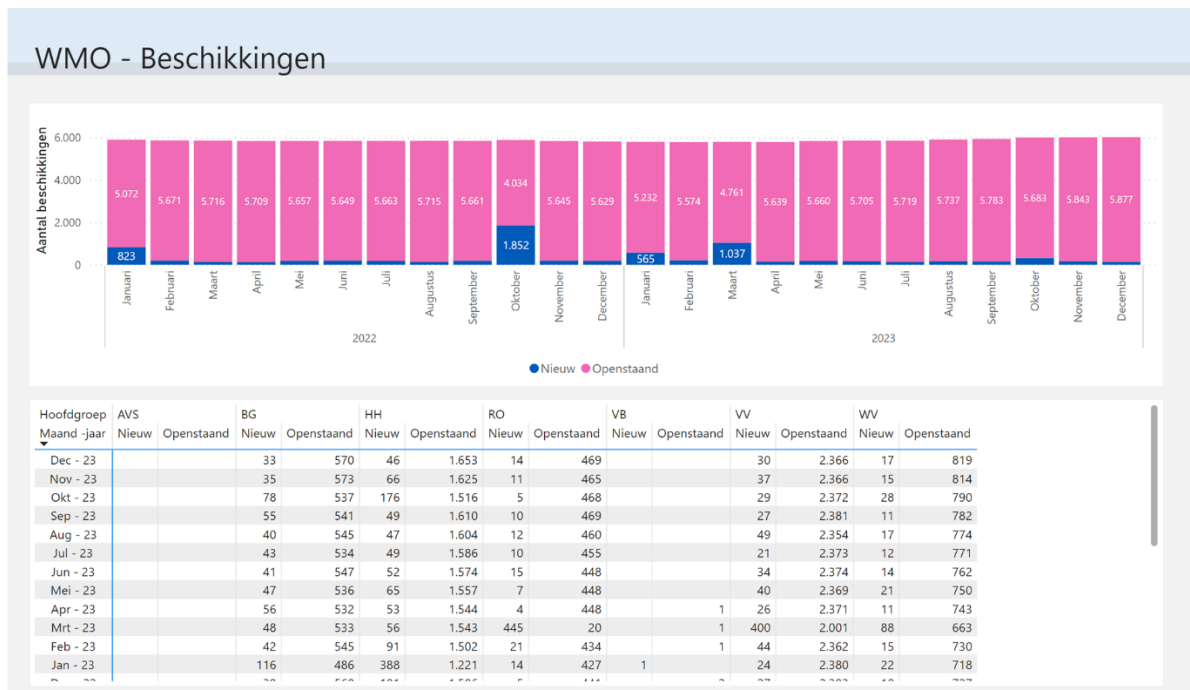
- HM = Hulpmiddelen, bestaande uit Rolstoelvoorzieningen, Vervoersvoorzieningen en Woonvoorzieningen. Cliënten met alleen een vervoersvoorziening Collectief vervoer zijn niet in deze weergave opgenomen. Dit betreft namelijk geen hulpmiddel.
- HH = Hulp bij het huishouden, bestaande uit de algemene- en de maatwerkvoorziening schoonmaakondersteuning en de maatwerkvoorziening persoonlijke dienstverlening.
- BG = Wmo Begeleiding, bestaande uit: reguliere- en specialistische individuele begeleiding, reguliere- en specialistische dagbesteding, en vervoer naar dagbesteding.

Toelichting ontwikkeling zorgstapeling:

Het gestapelde staafdiagram 'zorgstapeling Wmo' laat het aantal unieke cliënten in zorg zien, met één of meer individuele Wmo maatwerk voorzieningen.

De genoemde trends en ontwikkelen uit 3.1 lijken een beperkt effect te hebben op de stapeling van Wmo-voorzieningen bij individuele cliënten. Te zien is namelijk dat de zorgstapeling over de jaren heen min of meer gelijk blijft of evenredig toeneemt met de stijging van het cliëntenaantal. De verwachting is echter dat door met name de (dubbele) vergrijzing en extramuralisering, de zorgstapeling van Wmo voorzieningen de komende jaren meer dan evenredig toe zal nemen.

3.5 Beschikkingen Wmo

Toelichting Legenda:

- AVS = Hulp bij het huishouden: algemene voorziening schoonmaakondersteuning;
- BG = Wmo Begeleiding, bestaande uit: reguliere- en specialistische individuele begeleiding, reguliere- en specialistische dagbesteding, en vervoer naar dagbesteding;
- HH = Hulp bij het huishouden: maatwerkvoorziening schoonmaakondersteuning en de maatwerkvoorziening persoonlijke dienstverlening;
- RO = Rolstoelvoorziening: rolstoelen en toebehoren
- VV = Vervoersvoorziening: zoals een scootmobiel, aangepaste fiets of een collectiefvervoerspas;
- WV = Woonvoorziening: zoals een deurdranger, traplift of woningaanpassing;

Toelichting ontwikkeling 'Beschikkingen Wmo'

Het gestapelde staafdiagram 'beschikkingen Wmo' laat het aantal nieuwe (blauw) en openstaande (roze) beschikkingen Wmo zien. Totaal is in 2023 sprake van een lichte stijging. De grootste toename is te zien bij de HH, en WV. Deze ontwikkeling is in lijn met de genoemde landelijke en lokale ontwikkelingen (zie 3.1). Door het wegwerken van de wachtlijst rond het einde van het jaar is in januari '22 een hoger aantal nieuwe beschikkingen zichtbaar. Het grote aantal nieuwe beschikkingen in oktober 2022 wordt verklaard door de her-indicaties van Hulp bij het huishouden. Het grote aantal nieuwe beschikkingen in maart 2023 (RO en VV) heeft te maken met een administratieve omzetting in verband met het aangaan van nieuwe contracten met de hulpmiddelen-leveranciers.

3.6 Doelgroepenvervoer

Reizigers - Resultaten Ridderkerk

Bron: dashboard Vervoerscentrale BAR en Acaro

Gebruikersaantallen per doelgroep					
Maand	Wmo (ritten)	LLV (personen)	Jeugd (personen)	Schakelklas (personen)	
2022	Januari	2219	170	41	
	Februari	2546	172	43	
	Maart	3004	177	44	
	April	2829	178	40	
	Mei	2983	179	40	
	Juni	2903	179	41	
	Juli	2652	168	36	
	Augustus	2559	186	36	3
	September	2943	195	35	3
	Oktober	2967	191	42	3
	November	3018	194	41	3
	December	2699	189	41	11
2023	Januari	2965	192	39	15
	Februari	2710	195	43	8
	Maart	3345	202	34	8
	April	3079	201	33	6
	Mei	3009	198	38	5
	Juni	2928	193	34	0
	Juli	3169	193	33	0
	Augustus	2866	204	48	0
	September	3519	205	48	0
	Oktober	3554	203	47	0
	November	3187	204	50	0
	December	3217	205	49	0

Toelichting Doelgroepenvervoer

In september en oktober 2023 is er bij het Wmo-vervoer een piek te zien door het jaarritme van dit vervoer, waarin het na de zomervakantie stijgt. Het gemiddelde gebruik van Wmo-vervoer ligt in 2023 hoger dan in 2022. Met betrekking tot het Wmo-vervoer dienen we rekening te houden met een lichte autonome stijging onder invloed van de vergrijzing en extramuralisering.

Voor het leerlingen- en jeugdwetvervoer is er een structurele toename te zien. Door een stijging in het aantal af te geven indicaties en complexer wordende zorgbehoefte zal deze trend zich voortzetten. Dit vergroot het capaciteitsvraagstuk bij vervoerders. Een landelijk tekort aan chauffeurs en een toename in het leerlingen- en jeugdwetvervoer zorgen ervoor dat dit type vervoer minder goed uitvoerbaar is.

4 Brede ondersteuning Toeslagenaffaire

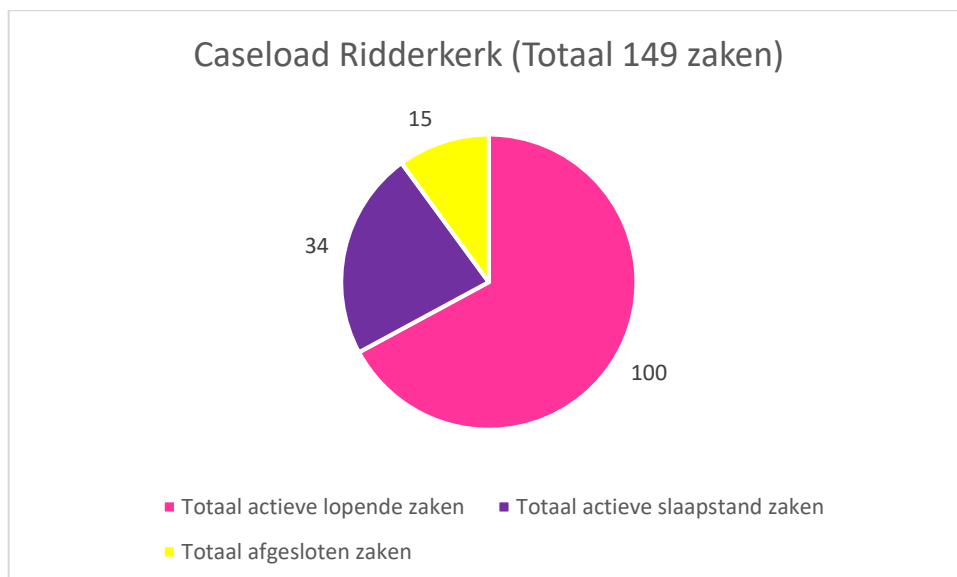
4.1 Trends en ontwikkelingen

Begin 2022 is het hulpteam Toeslagenaffaire opgericht met als doel het mensgericht ondersteunen van inwoners die geraakt zijn door de toeslagenaffaire. In de afgelopen twee jaar is er veel gebeurd en ook veel veranderd rondom de Brede Ondersteuning vanuit gemeenten. We zien vooral dat in 2023 het zwaartepunt van onze brede ondersteuning van hulpverlening naar dienstverlening verschuift. Concreet betekent dit dat de urgente hulpverleningsvraagstukken (psychosociale hulpvragen bijvoorbeeld) zijn opgepakt en er nu voornamelijk een behoefte ligt bij hulp bij financiering van materiele zaken (inboedel en elektronica bijvoorbeeld). Daarnaast is de doelgroep ook uitgebreid. De kind-regeling, nabestaanden-regeling en de ex-toeslagpartner-regeling zijn inmiddels van kracht, waardoor de brede ondersteuning nóg breder is geworden. We zien overigens per eind 2023 ook dat er steeds meer cliënten aan afronding toe zijn, waardoor we steeds meer zaken op de slaapstand kunnen zetten. Dit betekent dat er op dat moment geen actieve ondersteuning nodig is.

4.2 Overzicht ondersteuning 2023

Caseload

Het UHT (Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen) meldt dat er in 2023 zich in de gemeente Ridderkerk 343 mensen hebben aangemeld bij de Belastingdienst als (mogelijk) gedupeerde. Tot nu toe hebben wij in totaal 149 mensen in behandeling genomen. De overige mensen wensten po dat moment geen ondersteuning van de gemeente. Hiervan zijn bijna 30% (49 in totaal) van de bij ons geregistreerde zaken inmiddels afgesloten of op slaapstand gezet. De ambitie is om in 2024 nog meer naar afrondingen en slaapstanden toe te werken.

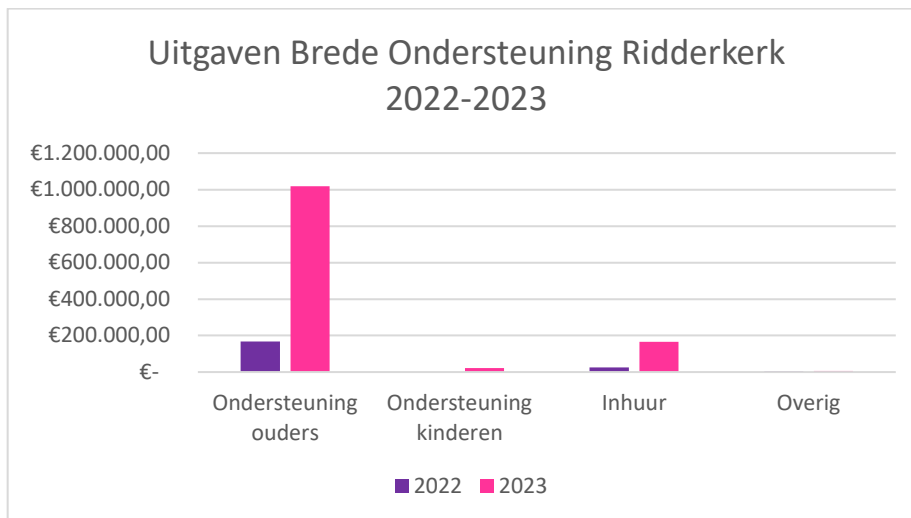

Financieel

We zien in Ridderkerk een forse toename in de uitgaven ten opzichte van 2022. Dit heeft onder andere te maken met het feit dat in 2022 het voor veel (mogelijk) gedupeerden nog niet precies duidelijk was wat Brede Ondersteuning precies inhield en ook de weg naar de gemeente nog niet gevonden hadden.

Inmiddels zijn we beter bereikbaar en zijn er duidelijkere richtlijnen over wat er wel en niet mogelijk is binnen de brede ondersteuning. Dit maakt dat we meer mensen hebben kunnen helpen in 2023, maar dus ook dat de kosten bijna verdubbeld zijn.

Uitgaven Ridderkerk 2023	Bedrag:
Inhuur personeel	€ 165.230,96
Overige kosten	€ 6.663,11
Uitgaven Ouders	€ 1.018.838,22
Uitgaven Kinderen	€ 22.602,90
Eindtotaal	€ 1.213.335,19

4.3 Kindregeling, ex-toeslagpartnerregeling en nieuw beleid

Sinds de start van de hersteloperatie en de brede ondersteuning zijn er verschillende regelingen toegevoegd, namelijk de kindregeling, de nabestaandenregeling en de ex-toeslagpartnerregeling. Dit betekent een uitbreiding van de mogelijke doelgroep die brede ondersteuning mag ontvangen vanuit gemeenten. Daarnaast is er, na bijna twee jaar Hersteloperatie toeslagen, gebleken dat er een behoefte is aan meer kaders en beleidsregels voor de brede ondersteuning. Het college van Ridderkerk heeft in december 2023 daarom ingestemd met een set aan beleidsregels die meer handen en voeten geven aan de brede ondersteuning voor mensen die geraakt zijn door de Toeslagenaffaire. In 2024 willen we blijven monitoren wat de effecten zijn van deze beleidsregels en herijken waar nodig.